

Ρ, ρ, ῥῶ, τό, άκλιτο, το δέκατο έβδομο γράμμα του ελλ. αλφαβ.· ως αριθμητικό **ρ'** = 100, **ρ** = 100.000. **I.** Διαλεκτικές και άλλες μεταβολές: **1.** στην Αιολ., στο τέλος λέξεων το **σ** μετατράπηκε σε **ρ**, όπως στα *οὔτορ, ἵππορ* αντί *οὔτος, ἵππος*, πρβλ. Λατ. *arbor* αντί *arbos*, *honor* αντί *honos*· **2.** στην Αττ., τα **ρρ** αντικατέστησαν το **Ιων.** και αρχ. Αττ. **ρσ**, όπως στα *ἄρρην, θάρρος* αντί *ἄρσην, θάρσος*· **3.** σε ορισμένες λέξεις το **ρ** μετατίθεται, όπως στα *κάρτος* Επικ. αντί *κράτος*, *άταρπός* αντί *άτραπός*, *κραδίη* αντί *καρδία*· φαινόμενο που απαντά κυρίως στους ποιητές για μετρικούς λόγους· **II.** **1.** το **ρ** στην αρχή λέξης προφερόταν τόσο ισχυρά, ώστε μπορούσε να καταστήσει το βραχύ φωνήεν της προηγούμενης λέξης θέσει μακρό, όπως στο *ψυχρήνυπό ρίπης*, σε Ομήρ. **Ιλ.** **2.** εξαιτίας της ισχυρής προφοράς, το **ρ** διπλασιαζόταν μετά από πρόθεση που έληγε σε φωνήεν ή μετά το *στερητικό α*, καθώς και μετά από αύξηση στα ρήματα, όπως στα *άπορρίπτω, ἄρρωστος, ἔρριψα*· **3.** εάν μια λέξη αρχίζει με **ρ**, τότε δασύνεται, εκτός από την Αιολ. διάλεκτο, στην οποία το **ρ** ποτέ δεν δασύνεται.

ῥά[ᾱ], εγκλιτ. μόριο, Επικ. αντί *ἄρα*, σε Όμηρ.· σπανιότερα, στα λυρικά χωρία των Τραγ.

ράββι, ράββονι, ράββουνι, ω διδάσκαλέ μου, Εβρ. λέξεις, σε Κ.Δ.

ράβδιον, τό, υποκορ. του *ράβδος*, μικρή *ράβδος*, *ραβδάκι*, σε Βάβρ.

ράβδο-μάχια, ή (μάχομαι), μάχη με *ραβδί*, *κοντάρι* ή *ελαφρύ ξίφος*, σε Πλούτ.

ράβδονομέω, μέλ. -*ήσω*, καθίσταμαι διαιτητής, κριτής, αγωνοδίκης, σε Σοφ.

ράβδο-νόμος, -ον (νέμω), αυτός που κρατά *ραβδί*, *ραβδοφόρος*, αγωνοδίκης, καστής· απ' όπου, ό,τι και το *ράβδοϋχος*, λέγεται για τους Ρωμαίους *ραβδούχους*, από το Λατ. *licitors*, σε Πλούτ.

ράβδος, ή, I. **1.** *ραβδί*, βέργα, *μπαστούνι*, *ράβδος*, Λατ. *virga*, σε Όμηρ., Ξεν.

2. *μαγική ράβδος*, όπως εκείνη της Κίρκης ή της Αθηνάς ή του Ερμή, σε Όμηρ. **3.** *ψαροκάλαμο*, σε Ομήρ. *Οδ.*· επίσης, *κλαδίσκος* για το πιάσιμο των μικρών πουλιών, (*ι*)ξόβεργα, σε Αριστοφ. **4.** *ξύλο ακοντίου* ή *λαβή*, *στυλιάρι*, σε Ξεν. **5.** *ράβδος*, *σκήπτρο* ως σύμβολο αξιώματος, όπως το *σκήπτρον*, σε Πίνδ. **6.** *ράβδος* που κρατούσε ο *ράψωδός*· απ' όπου, *κατά ράβδον έπέων*,

κατά το μέτρο των ποιημάτων του (Ομήρου), σε Πίνδ. **7.** *ραβδί* για μαστίγωση, *ξυλοδαρμό*, *σωφρονισμό*, σε Πλάτ.· *αί ράβδοι*, οι *fascēs* των Ρωμαίων *ραβδούχων*, σε Πλούτ. **8.** *ποιμενική ράβδος*. **II.** *λωρίδα*, *ταινία* ή *κορδέλα*, *ζώνη*, σε Ομήρ. *Ιλ.*

ράβδουχέω, μέλ. -*ήσω*, *βαστώ ραβδί* ή *σκήπτρο* ως έμβλημα, σύμβολο ενός αξιώματος — Παθ., στην αρχαία Ρώμη, *φέρω*, *βαστώ* τις *ράβδους* ως *ραβδούχος* *μπροστά από τις ιερές παρθένες*, *προπορεύομαι* ως *ραβδούχος*, σε Πλούτ.

ράβδουχία, ή, στην αρχαία Ρώμη, αξίωμα του *ραβδούχου* και *μετωνυμικά* οι ίδιοι οι *ραβδούχοι*, σε Πλούτ.

ράβδ-οϋχος, ό (έχω), αυτός που *φέρει*, *κρατά ραβδί* ή *σκήπτρο* ως σύμβολο αξιώματος· **1.** *δικαστής*, *κριτής αγώνα*, *αγωνοδίκης*, σε Πλάτ. **2.** *υπηρέτης άρχοντα*, *αυλικός*, ο οποίος έφερε τη *ράβδο* του *άρχοντα*, σε Αριστοφ.· ομοίως, στην αρχαία Ρώμη, *λεγόταν* για τους *ραβδούχους* που κρατούσαν *δέσμες ράβδων* γύρω από *πέλεκυ*, σε Πολύβ., κ.λπ.

ράβδοφορέω, μέλ. -*ήσω*, *κρατώ ραβδί*, *μπαστούνι*, σε Στράβ.

ράβδο-φόρος, -ον (φέρω), = *ράβδοϋχος*, σε Πολύβ.

ράβδωσις, ή (από το *ράβδόω*), *ράβδωση*, *αυλάκωση* *κίωνων*, σε Αριστ.

ῥαβδωτός, -ή, -όν (από το *ῥαβδόω*, πρβλ. **ῥάβδος** II), αυτός που έχει ρίγες, ριγωτός, ριγέ, ραβδοειδής, αυλακωτός (λέγεται για τους κίονες), σε Ξεν.

ῥᾶγας, -άδος, ἢ (ῥαγῆναι), ρήγμα, ρωγμή, σκάσιμο, σε Ανθ.

ῥαγδαῖος, -α, -ον (ῥάγδην), σφοδρός, βίαιος, ορμητικός, σε Πλούτ., Λουκ.

ῥαγῆναι, απαρ. Παθ. αορ. β' του *ῥήγνυμι*.

ῥᾶγίζω, μέλ. *-ίσω (ῥάξ)*, μαζεύω, συλλέγω ρώγες, σε Θεόκρ.

ῥᾶγο-λόγος, -ον (ῥάξ, λέγω), αυτός που μαζεύει ρώγες, σε Ανθ.

ῥαδινάκη, ἢ, περσικό όνομα για το μαύρο πετρέλαιο, που έχει έντονη μυρωδιά, σε Ηρόδ.

ῥᾶδινός, -ή, -όν, Αιολ. **βραδινός, -ή, -όν**, **1.** λεπτός, λυγρός, λεπτός στην άκρη, μυτερός, σε Ομήρ. Ιλ., Θεόγν. κ.λπ. **2.** λέγεται για τα μέλη νεανικού σώματος, λυγρός, λεπτοφυής, λεπτοκαμωμένος, ντελικάτος, απαλός, φερός, σε Ησίοδ., Θεόγν. **3.** γενικά, λεπτός, απαλός ή ευκίνητος, *ὅσσε*, σε Αισχύλ. **ῥάδιος, -α, -ον**, Αττ. επίσης **-ος, -ον**· Επικ. και Ιων. **ῥήϊδιος, -η, -ον[ι]**· συγκρ. *ῥᾶων, ῥᾶον* (από *√PA*), Ιων. *ῥήϊων, ῥήϊον*, Επικ. *ῥήϊτερος*, συνηρ. *ῥήτερος*, Δωρ. *ῥάτερος* — υπερθ. *ῥᾶστος, -η, -ον*, Ιων. και Επικ. *ῥήϊστος*, Δωρ. *ῥαῖστος*, Επικ. *ῥήϊτατος*·

A. I. 1. εύκολος, έτοιμος, έτοιμος να κάνει ή να πράξει κάτι, αντίθ. προς το *χαλεπός*, σε Όμηρ. κ.λπ.· *ῥήϊδιόν τοι ἔπος ἑρέω*, θα σου πω λόγια εύκολα, για να μπορέσεις να τα καταλάβεις, σε Ομήρ. Οδ.· με απαρ., *τάφρος ῥήϊδῆι περῆσαι*, εύκολη στη διάβαση, σε Ομήρ. Ιλ.· *ῥήϊτεροι πολεμίζειν*, τότε ήταν ευκολότερο να πολεμά κάποιος με αυτούς, στο ίδ. **2. α)** *ῥάδιόν ἐστι*, είναι εύκολο (να γίνει κάτι), με απαρ., σε Πίνδ., Θουκ.· με αιτ. και απαρ., *τύραννον εὐσεβεῖν οὐ ῥάδιον*, σε Σοφ.· επίσης, *ῥᾶστοι εἰσιν ἀμύνεσθαι = ῥάδιόν ἐστιν αὐτοὺς ἀμύνεσθαι*, σε Θουκ. **β)** επίσης, *ῥάδιόν ἐστι*, είναι εύκολο πράγμα, είναι εύκολη υπόθεση· *παρ' ὑμῖν ῥάδιον ξενοκτονεῖν*, σε Ευρ. **II.** λέγεται για πρόσωπα, εύκολος, πρόθυμος, Λατ. *facilis, commodus*, σε Δημ.· με αρνητική σημασία, απερίσκεπτος, αμελής, αδιάφορος, σε Λουκ. **B.** Επίρρ. **ῥαδίως**, Αιολ. **βραϊδίως**, Επικ. και Ιων. **ῥήϊδίως, I. 1.** εύκολα, με ευχέρεια, πρόθυμα, θεληματικά, σε Όμηρ. κ.λπ.· *ῥαδίως φέρειν*, φέρω με ευχέρεια, φέρω εύκολα (κάτι), σε Ευρ. κ.λπ. **2.** με αρνητική σημασία, με ελαφρότητα, απερίσκεπτα, αψηφιστα, τολμηρά, ασυλλόγιστα, σε Θουκ.· *ῥαδίως οὕτω*, κατά τον εύκολο και απερίσκεπτο αυτόν τρόπο, σε Πλάτ. **II.** συγκρ. *ῥᾶον φέρειν*, σε Θουκ. **III.** υπερθ. *ῥᾶστα*, ιδίως σε φράσεις όπως, *ῥᾶστα φέρειν*, σε Σοφ.· *ὥς ῥᾶστα φέρειν*, σε Αισχύλ.· *ῥᾶστά τε καὶ ἥδιστα βιοτεύειν*, σε Ξεν.

ῥαδιουργέω, μέλ. *-ήσω (ῥαδιουργός)*· **I. 1.** πράττω με ευκολία ή εκ του προχείρου, σε Λουκ. **2.** ενεργώ απερίσκεπτα ή επιπόλαιο, παράτολμα, ενεργώ λανθασμένα, σφάλλω, συμπεριφέρομαι άσχημα, έχω κακή συμπεριφορά, σε Ξεν.· γενικά, φέρομαι με πονηρία και μοχθηρία, διαβάλλω, απατώ, διαφθείρω, σε Πλουτ. **II.** ζω εύκολα, διάγω τεμπέλικη, ακαμάτικη, οκνηρή ζωή, παίρνω τα πράγματα με ευκολία, δεν ζω προνοώντας για το αύριο, τεμπελιάζω, σε Ξεν.

ῥαδιουργημα, -ατος, τό, απερίσκεπτη πράξη, κακούργημα, σε Πλούτ.

ῥαδιουργία, ἢ, I. ευκολία στην πράξη, ευχέρεια εκτέλεσης, σε Ξεν. **II. 1.** οκνηρία, τεμπελιά, νωθρότητα, ραθυμία, στον ίδ. **2.** απερίσκεψία, αποκοτιά, αψηφισιά, έλλειψη αρχών, κακία, κακοήθεια, παλιανθρωπιά, μοχθηρία, λαγνεία, ασέλγεια, στον ίδ.· *απάτη*, σε Πλούτ.

ῥαδι-ουργός, -όν (*ἔργω)· **1.** κυρίως, αυτός που πράττει κάτι με ευκολία· με αρνητική σημασία, αδίστακτος, ασυνείδητος, απερίσκεπτος, άνθρωπος

ακόλαστος και σε λόγους και σε έργα, σε Αριστ. **2.** λέγεται για πράγματα, ακάθαρτος, μιαρός, σε Ξεν.

ῥᾷθάμυξι[θα], -ιγγος, ἦ, I. σταγόνα, ρανίδα, σε Ομήρ. Ιλ., Ησίοδ. **II.** λέγεται για στερεά σώματα, κόκκος, τεμάχιο, σε Ομήρ. Ιλ. (αμφίβ. προέλ.).

ῥᾷθᾶ-πυγίζω, μέλ. -ίσω (ῥάσσω, πυγή), χτυπώ κάποιον (με την παλάμη ή το πόδι) στους γλουτούς, στα οπίσθια, σε Αριστοφ.

ῥᾷθυμέω, μέλ. -ήσω, διακόπτω, σταματώ τη δουλειά, αδρανώ, αδιαφορώ, τεμπελιάζω, αμελώ, σε Ξεν.

ῥᾷθυμία, ἦ, I. 1. ευκολία στη διάθεση, ιδιοσυγκρασία με χαρακτηριστικό γνώρισμα να παίρνει κάποιος τα πράγματα με ευκολία, σε Θουκ. **2.**

ψυχαγωγία, ξεκούραση, αναψυχή, διασκέδαση, σε Ευρ. **II. 1.** με αρνητική σημασία, αδιαφορία, νωθρότητα, τεμπελιά, οκνηρία, σε Ξεν. κ.λπ.· ῥαθυμίαν κτήσασθαι, αποκτώ όνομα, φημίζομαι για την τεμπελιά μου, σε Ευρ. **2.**

αμυαλιά, απερισκεψία, αποκοτιά, σε Πλάτ.

ῥᾶ-θυμός[ᾱ], -ον, I. αυτός που παίρνει τα πράγματα αφρόνιστα, που τα θεωρεί εύκολα, αδιάφορος, οκνηρός, βραδύς, αργοκίνητος, Λατ. socors, σε Σοφ. κ.λπ. **II.** λέγεται για πράγματα, εύκολος, ήσυχος, απράγμων, Λατ. securus, σε Ισοκρ., Πλάτ. **III. 1.** επίρρ. -μωσ, σε Πλάτ. **2.** επίρρ. επίσης, όπως το ῥαδίως, εύκολα, με ησυχία, με ελαφρότητα, στον ίδ.· συγκρ. -ότερον, σε Ισοκρ., -οτέρως, σε Αριστ.

ῥαιβό-κρᾶνος, -ον (κράνιον), αυτός που έχει γυριστό, στρεβλό κεφάλι, σε Ανθ.

ῥαιβός, -ή, -όν, κυρτός, καμπουριαστός, λυγισμένος, σκυφτός, σε Αριστ.

ῥαιβο-σκελής, -ές (σκέλος), στραβοπόδης, σε Ανθ.

ῥαΐζω, Ιων. **ῥήϊζω,** μέλ. -ίσω (ῥάδιος), γίνομαι πιο ήσυχος, πιο ανεκτός, πιο ήπιος, λέγεται για νοσήματα· βρίσκω ανακούφιση, αναρρώνω από ασθένεια, λέγεται για πρόσωπα, σε Πλάτ., Δημ.· ξεκουράζομαι, αναπαύομαι, σε Ξεν.

ῥαίνω, μέλ. ῥᾶνῶ αλλά και ῥᾶνῶ, αόρ. α' ἔρρᾶνα — Παθ., αόρ. α' ἔρρᾶνθην, παρακ. ἔρραμαι, γ' πληθ. ἔρρανται· ανώμ. Επικ. τύποι (προήλθαν από τύπο ενεστ. *ῥάζω), β' πληθ. προστ. αορ. α' ῥάσσατε, γ' πληθ. Παθ. παρακ. και υπερσ. ἔρράδαται, ἔρράδατο· **I. 1.** ραντίζω, ραίνω, πιτσιλίζω, καταβρέχω, ῥάσσατε (ενν. δῶμα ὕδατι), σε Ομήρ. Οδ.· αἵματι βωμόν, σε Ευρ. — Παθ., πύργοι αἵματι ἔρράδατ', σε Ομήρ. Ιλ.· αἵματι δ' ἔρράδατε τοῖχοι, σε Ομήρ. Οδ.· λέγεται για στερεά, καλύπτω, ἵπποι ῥαίνοντο κονίη, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** μεταφ., ῥαίνω τινά ὕμνω, σε Πίνδ. **II.** διασκορπίζω, με αιτ. του πράγμ. που διασκορπίζεται, ῥαίνειν ἐς τὰ βλέφαρα, λέγεται για το ράντισμα (ξιδιού) στα μάτια, σε Αριστοφ.

ῥαιστήρ, -ῆρος, ὅ, ἦ, σφυρί, βαριοπούλα, σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ.

ῥαίω, ποιητ. γ' ενικ. υποτ. ῥαίησι, μέλ. ῥαίσω, Επικ. απαρ. ῥαισέμεναι· αόρ. α' ἔρραισα, υποτ. ῥαίση — Παθ., αόρ. α' ἔρραισθην· **I.** σπᾶω, θρυμματίζω, κομματιάζω, θραύω, συντρίβω, σε Ομήρ. Οδ. — Παθ., ῥαίόμενος, ο ναυαγός, στο ίδ.· φάσανον ἔρραισθη, κομματιάστηκε, συντρίφτηκε, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** καταστρέφω· Παθ., κατασυντρίβομαι, καταβάλλομαι, τσακίζομαι από τα παθήματά μου, σε Αισχύλ., Σοφ.

ῥακά, Εβρ. λέξη που εκφράζει απόλυτη περιφρόνηση, σε Κ.Δ.

ῥάκιον[ᾱ], τό, υποκορ. του ῥάκος, κουρέλι· κενός, κυρίως, στον πληθ., ῥάκια, σε Αριστοφ.

ῥᾶκιο-συρραπτάδης, -ου, ὅ, αυτός που ράβει, συρράπτει κουρέλια, ράκη, σε Αριστοφ. (λέγεται για τον Ευρ.).

ῥᾶκό-δύτος, -ον (δύω), ρακένδυτος, κουρελής, σε Ευρ.

ῥᾶκόεις, -εσσα, -εν, I. κουρελής, σχισμένος, κουρελιασμένος, σε Ανθ. **II.**

όπως το *ῥαγόεις*, ρυτιδωμένος, ζαρωμένος, τσαλακωμένος, στον ιδ.

ῥάκος[ᾱ], -εος, τό, I. 1. κουρελιασμένο ένδυμα, κουρέλι, σε Ομήρ. Οδ., Αριστοφ.· στον πληθ., *ῥάκεα*, Αττ. *ῥάκη*, κουρέλια, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ.

2. γενικά, λωρίδα, ταινία υφάσματος, πανί, σε Ηρόδ.· κομμάτι, τεμάχιο σάρκας, σε Αισχύλ. **II.** σε πληθ., ζᾶρες, ρυτίδες προσώπου, σε Αριστοφ. **III.** μεταφ., κουρέλι, απομεινάρι, λείψανο, υπόλοιπο, σε Ανώνυμ. παρ' Αριστ.· λέγεται, επίσης, για γέρο ναυτικό, *ἄλιοιο βίου ῥάκος*, σε Ανθ.

ῥᾶκόω, μέλ. -ώσω, σχίζω σε λωρίδες, κόβω σε κομμάτια, κουρελιάζω, σε Πλούτ.

ῥάκωμα, -ατος, τό, σε πληθ., = ῥάκη, ῥάκια, κουρέλια, σε Αριστοφ.

ῥάμφος, -εος, τό, ῥάμφος, ρύγχος, μύτη, ῥάμφος πουλιού, ἄκρη (μύτη) που προεξέχει, σε Αριστοφ.

ῥᾶνίς, -ίδος, ἡ (ῥαίνω), σταγόνα, σε Ευρ.· σταγόνα βροχής, σε Αριστοφ.

ῥαντήριος, -α, -ον (ῥαίνω), κατάλληλος για ράντισμα, σε Αισχύλ.· αυτός που παρουσιάζεται, εμφανίζεται ως λεκιασμένος, πιτσιλισμένος, βρώμικος, κηλιδωμένος με αίμα, μολυσμένος.

ῥαντίζω, I. = ῥαίνω, σε Κ.Δ. II. λέγεται για το αποτέλεσμα, καθαρίζω, εξαγνίζω, στο ιδ.

ῥαντισμός, ό, ράντισμα, ψεκασμός, σε Κ.Δ.

ῥᾶξ, ῥᾶγός, ῥῶξ, ῥωγός, ἡ, ῥῶγα, ῥῶγα σταφυλιού, Λατ. racemus, σε Πλάτ.

ῥᾶον, ουδ. επίθ., χρησιμ. ως επίρρ., βλ. ῥᾶδιος.

ῥᾶπίζω, μέλ. -ίσω (ῥαπίζ)· I. χτυπώ με ραβδί, ραβδίζω, ξυλοκοπώ, μαστιγώνω, δέρνω, σε Ηρόδ., Δημ. **II.** χαστουκίζω, χτυπώ στο πρόσωπο, σε Κ.Δ.

ῥᾶπίς, -ίδος, ἡ, = ῥάβδος.

ῥάπισμα, -ατος, τό (ῥαπίζω), χτύπημα, κόλαφος, χαστούκι στο πρόσωπο, σε Λουκ.

ῥαπτός, -ἡ, -όν (ῥάπτω)· I. 1. ραμμένος, μπαλωμένος, σε Ομήρ. Οδ. **2.** μεταφ., ο περασμένος σε αρμαθιά, αραδιασμένος (σε σειρά), συνεχής, λέγεται για στίχους, στροφές, ποιήματα, σε Πίνδ. **II.** δουλεμένος με βελόνα· *ῥαπτόν, τό, κεντητό χαλί, σε Ξεν.· ῥαπτὴ σφαῖρα*, μπάλα ραμμένη από δέρματα διαφόρων, ποικίλων χρωμάτων, σε Ανθ.

ῥάπτω, μέλ. ῥάψω, αόρ. α' ἔρραψα, Επικ. ῥάψα — Μέσ., αόρ. α' ἔρραψάμην — Παθ., αόρ. β' ἔρράφην [ᾱ]· παρακ. ἔρραμμαι· I. ράβω ή συρράπτω, ενώνω δύο κομμάτια, γαζώνω, σε Ομήρ. Ιλ., Αριστοφ. — Μέσ., *ῥάπτεσθαι όχετόν δερμάτων*, κατασκευάζω σωλήνα, οχετό από δέρμα, σε Ηρόδ.· *ῥαψάμενος τουτί* (ενν. *τὸ προσκεφάλαιον*), παρήγγειλες να ραφθεί για 'σένα, σε Αριστοφ.· αλλά επίσης, ράβω επάνω σε ή δίπλα σε κάτι, στον ιδ. — Παθ., *ἔρράφθαι τὸ χεῖλος*, το να έχει κάποιος τα χείλη του ραμμένα, κλειστά, σε Δημ. **II.** μεταφ., επινοώ, σκαρώνω, εφευρίσκω, μηχανεύομαι, συνωμοτώ, σε Όμηρ. κ.λπ.· παροιμ., *τὸ υπόδημα ἔρραψας μὲν σύ, ὑπεδήσατο δὲ Ἀρισταγόρης*, εσύ έφτιαξες το παπούτσι, αλλά ο Αρισταγόρας το φόρεσε, σε Ηρόδ.

Ῥᾶρος, -ου, ό, ο Ράρος, πατέρας του Τριπτόλεμου, απ' όπου, τὸ Ῥάριον (ενν. πεδίον), το χωράφι του Ράρου, αφιερωμένο στη Δήμητρα (ως ιερό της Δήμητρας), όπου εκεί πρωτοκαλλιεργήθηκε η γη, σε Όμηρ. Ὑμν.

ῥάσσετε, ανώμ. β' πληθ. αορ. α' του ῥαίνω.

ῥᾶστος, ανώμ. υπερθ. του ῥᾶδιος.

ῥαστωνεύω, = ῥαθυμέω, αργώ, χασομερώ, τεμπελιάζω, αδιαφορώ, βρίσκομαι σε κατάσταση ραστώνης, σε Ξεν.

ῥαστώνη, Ιων. **ῥηστώνη**, ἢ (**ῥᾱστος**)· **I.** ευχέρεια ἢ ευκολία στην εκτέλεση ενός πράγματος, σε Πλάτ.· *ῥαστώνη ἢ μετὰ ῥαστώνης*, με ευκολία, εύκολα, με ελαφρότητα, με ευχέρεια, στον ίδ.· *ῥαστώνην φυγῆς παρέχειν*, παρέχω εύκολο τρόπο διαφυγῆς, σε Πλούτ. **II.** πραότητα, ἡρεμη φύση, ευμενῆς διάθεση, ηπιότητα, Λατ. *facilitas*· *τινός*, σε ἢ προς κάποιον, *ἐκ ῥηστώνης τῆς Δημοκίδεος*, σε Ηρόδ. **III.** ανακούφιση ἢ ανάρρωση ἀπὸ ασθένεια ἢ πόνο· *ῥαστώνη τῆς πόσεως*, ανάνηψη ἀπὸ τις συνέπειες της οίνοποσίας, της μέθης, σε Πλάτ.· ἀπὸλ., ἀνάπαυση, ἀνάπαυλα, χουζούρι, ξεκούραση, ησυχία, στον ίδ.· *διὰ ῥαστώνην*, χάριν ἀνάπαυσης, ξεκούρασης, με σκοπὸ την ἀνάπαυλα, σε Ξεν.· ἐπίσης, ἀνάπαυση με πολυτέλεια, νωθρότητα, ραθυμία, οκνηρία, αδιαφορία, ἀμέλεια, σε Θουκ., Δημ.

ῥᾱφᾱνιδόω, μπήγω, χώνω ραπανάκι στον πρωκτό, στα οπίσθια, λέγεται για τιμωρία των μοιχῶν στην αρχ. Αθήνα, σε Αριστοφ.

ῥᾱφᾱνίς, -ῖδος, μεταγεν. **ῥεφανίς**, ἢ, ραπανάκι, Λατ. *raphanus*, σε Αριστοφ. **ῥᾱφεύς**, -έως, ὁ (**ῥάπτω**), μπαλωματής, ράφτης· μεταφ., *ῥαφεὺς φόνου*, αὐτός που σχεδιάζει, ηθικός αυτουργὸς φόνου, σε Αισχύλ.

ῥᾱφή, ἢ (**ῥάπτω**)· **1.** ραφή, ράψιμο, συναρμογή, Λατ. *sutura*, σε Ομήρ. **Οδ. 2.** ραφή των οστῶν του κρανίου, σε Ηρόδ.· *ῥαφαὶ ὀστέων*, σε Ευρ.

ῥᾱφίς, Δωρ. **ῥᾱπίς**, -ῖδος, ἢ (**ῥάπτω**), βελόνα, σε Ανθ.

ῥᾱχία, ἢ, Ιων. **ῥηχίη**, ἢ, (**ῥήγνυμι**, πρβλ. **ῥηγμίν**)· **I.** θάλασσα που τα κύματά της σπάζουν στην ακτή, λέγεται κυρίως για την πλημμυρίδα, ἀντίθ. προς την *ἄμπωτιν*, σε Ηρόδ. **II.** βραχώδης ακτή ἢ παραλία, σε Αισχύλ., Θουκ.

ῥᾱχίζω, μέλ. -ῖσω (**ῥάχις**), σχίζω την ραχοκοκκαλιά, την κόβω, τη διαμερίζω (πράξη που γινόταν στις θυσίες), σε Αισχύλ., Σοφ.

ῥάχις[ᾱ], -ιος, Αττ. -εως, ἢ, **I.** το χαμηλότερο μέρος της ράχης· η σπονδυλική στήλη σφάγιου μαζί με το κρέας της, σε Ομήρ. *Ιλ.*· μεταγεν., σπονδυλική στήλη ἢ ραχοκοκκαλιά· *ὑπὸ ῥάχιν παγέντες*, σουβλισμένοι, παλουκωμένοι, ανασκολοπισμένοι, σε Αισχύλ. **II.** οτιδήποτε ἔχει σχῆμα ραχοκοκκαλιάς, ράχη ὀρους, οροσειρά, ορεινὴ πτύχωση, σε Ηρόδ.

ῥᾱχι-ώδης, -ες (**ῥᾱχία**, εἶδος), πετρώδης, βραχώδης, σε Στράβ.

ῥᾱχός, Ιων. **ῥηχός**, -οῦ, ἢ, ακανθώδης, αγκαθωτός θάμνος, βάτος, σε Ξεν.· περιληπτικά, φράκτης ἀπὸ θάμνους ἢ φρύγανα, φράκτης ἀπὸ ἀγκάθια, σε Ηρόδ.

ῥάψαι, απαρ. αορ. α' του **ῥάπτω**.

ῥαψωδέω, μέλ. -ήσω (**ῥαψωδός**)· **1.** απαγγέλλω ἐπικά ποιήματα, σε Πλάτ. **2.** περιφρονητικά, απαγγέλλω απ' ἔξω, αποστηθίζω ἢ παπαγαλίζω, απαγγέλλω με στόμφο, ρητορεύω, αγορεύω, σε Δημ., Λουκ.· με απαρ., ἐξακολουθῶ να λέω ὅτι..., σε Δημ.

ῥαψωδία, ἢ (**ῥαψωδός**)· **I. 1.** απαγγελία ἐπικῆς ποιήσεως, σε Πλάτ. **2.** ἐπικὴ σύνθεση, ἀντίθ. προς τη λυρική (*κιθαρωδία*), στον ίδ. **II.** μέρος ἐπικού ποιήματος κατάλληλο προς απαγγελία σε συγκεκριμένη περίσταση, π.χ., στίχος της *Ιλιάδας* ἢ της *Οδύσσειας*, ποίημα, ἄσμα, ἔπος, τραγούδι, ραψωδία (ἔπους), σε Πλούτ., Λουκ.

ῥαψωδικός, -ή, -όν, αὐτός που ἀνήκει ἢ ταιριάζει στον ραψωδὸ· *ἡ-κή* (με ἢ χωρὶς τη λέξη *τέχνη*), η τέχνη του ραψωδοῦ, σε Πλάτ.

ῥαψ-ωδός, ὁ (**ῥάπτω**, **ῥᾱδή**)· **I.** κυρίως αὐτός που συνενώνει ἢ συνθέτει ὠδές· κυρίως, αὐτός που απαγγέλλει ἐπικά ποιήματα, ο ραψωδός, σε Όμηρ., Πλάτ.· ἀλλά, *ῥαψωδοὶ* συνήθως σήμαινε τάξη ἀνθρώπων που ἐβγαζαν τα προς το ζην μέσω της απαγγελίας των ποιημάτων του Ομήρου, σε Ηρόδ., Πλάτ.· βλ.

ῥαψωδία **II. II.** ο Σοφ. ἀποκαλεῖ τη Σφίγγα *ῥαψωδὸν κύνα*, διότι πρότεινε το

αίνιγμά της δημοσίως, σε όποιον συναντούσε, όπως έκαναν κι οι ραψωδοί με τα έπη τους.

ῥᾶων, ανωμ. συγκρ. του **ῥάδιος**.

ῥεῖα, = **ῥεῖα**, Επικ. επίρρ. του **ῥάδιος**, εύκολα, άνετα, σε Ομήρ. Ιλ. (μερικές φορές χρησιμ. ως μία μακρά συλλαβή).

Ῥεῖα, Επικ. **Ῥεῖη**, ἦ, επίσης, **Ῥεῖη**· η Ρεῖα, κόρη, θυγατέρα του Ουρανού και της Γης, σύζυγος του Κρόνου, μητέρα του Δία και των θεών, σε Όμηρ. κ.λπ.

ῥέγκω, μέλ. **ῥέγζω**, ροχαλίζω, Λατ. *sterto*, σε Αισχύλ., Αριστοφ.· λέγεται για άλογα, (ξε)φυσώ, ρουθουνίζω, σε Ευρ. (ηχοιμ. λέξη).

ῥέεθρον, Ιων. και ποιητ. αντί **ῥεῖθρον**.

ῥέζω, παρατ. *ἔρρεζον*, Επικ. **ῥέζον**, Ιων. **ῥέζεσκον**, μέλ. **ῥέζω**, αόρ. *ἀ' ἔρρεξα*, ποιητ. *ἔρεξα*, Δωρ. μτχ. **ῥέζαις** — Παθ., μτχ. αορ. *ἀ' ῥεχθείς*. **I. 1.** κάνω, πράττω, ενεργώ, εκτελώ, καταφέρνω, κατορθώνω, σε Ομήρ. Οδ.· *απόλ.*, σε Όμηρ.· με αιτ. πράγμ., εκτελώ, πετυχαίνω, κατορθώνω, κάνω, φτιάχνω, πράττω, στον ιδ. κ.λπ. — Παθ., *μῆχος ῥεχθέντος κακοῦ*, θεραπεία, αποκατάσταση βλάβης, ζημιάς που έχει ήδη προκληθεί, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** με διπλή αιτ. προσ. και πράγμ., κάνω κάτι σε κάποιον· *κακὸν ῥέζειν τινά*, σε Όμηρ.· *ἀγαθὰ ῥέζειν τινά*, στον ιδ.· επίσης, σπάνια, με δοτ. προσ., *μηκέτι μοικακὰ ῥέζετε*, μη με βλάπτετε άλλο, πια, σε Ομήρ. Οδ.· *ὄσαβροτοῖς ἔρεξας κακά*, σε Ευρ. **3.** με επιτετ. σημασία, *εἴ τι νόος ῥέζει*, εάν ο νους θα φανεί χρήσιμος σε κάτι, εάν η απόφαση ωφελήσει σε κάτι, εάν εξυπηρετήσει κάτι ολωσδιόλου, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** με ειδική σημασία, (εκ)τελώ προσφορές, θυσίες, σε Όμηρ., Σοφ.· *απόλ.*, προσφέρω θυσία, όπως τα Λατ. *operari, facere*· **ῥέζειν θεῶ**, σε Όμηρ.· ενίοτε, το θυσιαζόμενο τίθεται σε αιτ., **ῥέζω βοῦν ἦνιν**, θα τον θυσιάσω, στον ιδ.

ῥέθος, -εος, τό, I. μέλος του σώματος· στον πληθ., μέλη σώματος, σε Ομήρ. Ιλ. **II.** στον ενικ., πρόσωπο, όψη, παρουσιαστικό, έκφραση προσώπου, σε Σοφ., Ευρ.

ῥεῖα, Επικ. αντί **ῥεῖα**, επίρρ. του **ῥάδιος**, εύκολα, με άνεση, άνετα, σε Όμηρ.· *θεοὶ ῥεῖα ζῶντες*, οι θεοί που ζουν μέσα στην άνεση και την ευμάρεια, Λατ. *securum agentes aevom*, στον ιδ.· επιτετ. έκφραση, **ῥεῖα μάλ'**, σε Ομήρ. Ιλ.

ῥεῖθρον, τό, Αττ. συνηρ. από το Ιων. και Επικ. **ῥέεθρον (ῥέω)**· **I.** αυτό που ρέει, το ποτάμι, το υδάτινο ρεύμα, κυρίως σε πληθ., *ποταμοῖο ῥέεθρα (ῥεῖθρα)*, σε Ομήρ. Ιλ.· *Στυγὸς ὕδατος αἰπὰ ῥεῖθρα*, ρυάκια αίματος, σε Αισχύλ.· σε ενικ., σε Ηρόδ., Αισχύλ. **II.** κοίτη ή κανάλι ποταμού, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.

ῥεῖω, Επικ. αντί **ῥέω**.

ῥεκτήρ, -ῆρος, ό (ῥέζω), εργαζόμενος, πράττων, εκτελεστής, δράστης, σε Ησίοδ.

ῥέκτης, -ου, ό, = **ῥεκτήρ**, δραστήριος, ενεργός, σε Πλούτ.

ῥέμβομαι, αποθ., περιφέρομαι, περιπλανιέμαι, σε Πλούτ.· μεταφ., είμαι άστατος, ενεργώ απρογραμμάτιστα, δρω στην τύχη, στον ιδ.

ῥεμβ-ώδης, -ες (εἶδος), περιπλανώμενος, περιφερόμενος, σε Πλούτ.

ῥέζαι, απαρ. αορ. *ἀ'* του **ῥέζω**.

ῥέος, τό (ῥέω), = **ῥεῦμα**, ρεύμα, ρυάκι, σε Αισχύλ.

ῥέπω, μέλ. **ῥέψω**, αόρ. *ἀ' ἔρρεψα*. **1.** κυρίως, λέγεται για τη ζυγαριά, κλίνω, γέρνω προς τα κάτω, Λατ. *vergere, inclinare*, σε Ομήρ. Ιλ., Αριστοφ.· λέγεται για πράγματα, κλίνω προς το ένα ή το άλλο μέρος, είμαι ευμετάβλητος, σε Πίνδ.· *ὕπνος ἐπὶ βλεφάροις ῥέπων*, ύπνος που πέφτει πάνω στα βλέφαρα, που καταλαμβάνει τα μάτια του ανθρώπου, στον ιδ. **2.** λέγεται για μία από τις δύο αντιμαχόμενες πλευρές, υπερισχύω, επικρατώ, σε Ηρόδ., Πλάτ. **3.** επίσης,

λέγεται για πρόσωπα, *εὖ ῥέπει θεός*, ο θεός διάκειται ευμενώς, πρόσκειται φιλικά, σε Αισχύλ.· *ῥέπειν ἐπὶ τι*, κλίνω, γέρνω προς κάτι, σε Δημ.· *εἷς ἢ πρὸς τι*, σε Πλάτ., Αριστ.· *εἷς τινα*, σε Λουκ. **4.** λέγεται επίσης, για καθήκοντα, για αισθήματα, *ῥέπω εἷς τινα*, πέφτω ἢ ανατίθεται σε κάποιον, σε Αισχύλ., Σοφ. **5.** λέγεται για γεγονότα, πέφτω, συμβαίνω κατά συγκεκριμένο τρόπο, σε Σοφ.· *ῥέπω εἷς τι*, ἔχω κλίση, στρέφομαι ἢ καταλήγω σε κάτι, σε Αισχύλ., Αριστοφ. *ῥερῦπωμένος*, μτχ. Παθ. παρακ. του *ῥυπόομαι*.

ῥεῦμα, -ατος, τό (ῥέω)· **I. 1.** αυτό που ρέει, ροή, ρους, ρεύμα, ρυάκι, ροπή, σε Αισχύλ., Σοφ. κ.λπ. **2.** ρεύμα ποταμού, κυρίως στον πληθ., σε Ηρόδ., Ευρ.· ρυάκι λάβας, σε Θουκ.· μεταφ., ρεύμα ἢ πλήθος ανθρώπων, σε Τραγ., Σοφ. **3.** πλημμύρα, σε Θουκ. **II.** στην ιατρική, απέκκριση, απέκκριμα του σώματος, έκχυση, καταρροή, σε Λουκ.

ῥευμᾶτίζομαι, I. Παθ., ρέω όπως το ρεύμα, σε Στράβ. **II.** πάσχω από καταρροή ἢ ρευματισμούς.

ῥευμάτιον, τό, υποκορ. του *ῥεῦμα*, ποταμάκι, ρυάκι, σε Πλούτ.

ῥεύσομαι, μέλ. του *ῥέω*.

ῥευστικός, -ή, -όν (ῥέω), ρευστός, χυτός, υγρός, σε Πλούτ.

ῥεχθείς, μτχ. Παθ. αορ. α' του *ῥέζω*.

ῥέω, Επικ. **ῥεῖω**, γ' ενικ. παρατ. *ἔρρει*, Επικ. *ἔρρεε* ἢ *ῥέε*· μέλ. *ῥεύσομαι*, Δωρ. *ῥευσσῶμαι*· αόρ. α' *ἔρρευσα* — Αττ. μέλ. και αόρ. α' ἔχουν Παθ. τύπο *ῥύησομαι*, *ἔρρῶν*· παρακ. *ἔρρῶκα*, σε Πλάτ.· το ρῆμα αυτό, όπως και τα *πνέω*, *χέω*, δεν συναιρεί τα *εἰ*, *εο*, *εω*· **I. 1.** ρέω, τρέχω, ρέω ορμητικά, (ξε)χύνομαι, αναβλύζω, σε Όμηρ. κ.λπ.· με δοτ. του πράγματος που ρέει, *πηγὴ ῥέει ὕδατι*, ἡ κρήνη αναβλύζει νερό, σε Ομήρ. Ιλ.· *ῥέειν αἷματι γαῖα*, στο ίδ.· *ῥεῖ γάλακτι πεδίον*, σε Ευρ.· λέγεται και για δήλωση μεγάλου ποταμού, *μέγας ῥεῖ*, ρέει, κυλά σε πλατύ ρεύμα ἢ ἔχει μεγάλη, ευρεία ροή, σε Ηρόδ.· με την ίδια σημασία, *πολὺς ῥεῖ*· μεταφ., λέγεται για ανθρώπους, *ῥεῖ πολὺς ὁδε λεώς*, σε Αισχύλ.· χρησιμ. για ποταμό, επίσης, *ῥέει ἀπὸ χιόνος*, αντλεῖ, τροφοδοτεῖ τη ροή, τα νερά του ἀπὸ το λιωμένο χιόνι, σε Ηρόδ.· παροιμ., *ἄνω ῥέειν*, ρέω, κυλώ προς τα πίσω, λέγεται για πράγματα που εἶναι αδύνατο να συμβούν, σε Ευρ. **2.** μεταφ., χρησιμ. για πράγματα, *ἐκ χειρῶν βέλεα ῥέον*, ἀπὸ τα χέρια τους ρίχνονταν σαν βροχή τα βέλη, σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται επίσης, για τη ροή των λόγων, για την ίδια την ομιλία, *ἀπογλώσσης μέλιτος γλυκίων ῥέειν αὐδή*, στο ίδ.· ἀπὸλ., λέγεται για τη γλώσσα, κινούμαι δεξιοτεχνικά, με ευστροφία, ευέλικτα, με άνεση και εύκολα, χειρίζομαι ἀπρόσκοπτα την προφορά και την ομιλία, σε Αισχύλ. (πρβλ. *salso multoque fluenti*)· λέγεται για λέξεις ἢ συναισθήματα, εἶμαι ἐκδηλος, ξεχειλίζω, σε Σοφ. **3.** πέφτω, λιγοστεύω, μειώνομαι, π.χ. για τα μαλλιά ἢ για τις τρίχες του σώματος, σε Ομήρ. Οδ., Θεόκρ.· μεταγεν., γενικά, καταρρέω ἢ λιώνω τελείως, διαλύομαι, φθειρομαι, χάνομαι, σε Σοφ., Πλάτ. **4.** λέγεται για πρόσωπα, *ῥέω ἐπὶ ἢ εἷς τι*, κλίνω, ρέπω προς κάτι, εἶμαι επιρρεπής σε κάτι, σε Ισοκρ., Πλάτ. **II. 1.** σπάνια ως μτβ., χύνω, *ἔρρει χοάς*, σε Ευρ. **2.** με σύστ. αντ., *ῥεῖτω γάλα*, μέλι, ας τρέχει γάλα, μέλι, σε Θεόκρ.· *ποταμῶ οἶνον ῥέοντι*, σε Λουκ.

***ῥέω**, λέγω, απαγγέλλω, βλ. [ἐρῶ](#).

ῥῆγμα, -ατος, τό (ῥήγνυμι), σπάσιμο, ράγισμα, θραύσμα, θραύση, κάταγμα, σε Δημ.

ῥηγμίν ἢ -μῖς, -ῖνος, ὁ, θαλάσσια κύματα που σπάζουν πάνω στην ακτή, και συνεκδοχικά, ἡ ακτή ὅπου σπάζουν τα κύματα, σε Όμηρ.· *ἐπὶ ἢ παρὰ ῥηγμῖνι θαλάσσης*, στην ακροθαλασσιά, στον ίδ.

ρήγνυμι ή **-ύω** (εκτετ. τύπος από √ΡΑΓ)· Ιων. παρατ. *ρήγνυσκον*· μέλ. *ρήζω*, αόρ. α' *ῥρρηξα* — Μέσ., *ρήγνυμαι*, μέλ. *ρήζομαι*, αόρ. α' *ῥρρηξάμην*, Επικ. *ρήξάμην* — Παθ., μέλ. *ῥάγησομαι*, αόρ. β' *ῥρράγην* [ᾶ], παρακ. *ῥρρηγμαι*, αλλά συνηθέστερος αμτβ. παρακ. *ῥρωγα*· πρβλ. επίσης **ρήσσω**, **ρύσσω**.

A. I. 1. σπάζω, θραύω, τεμαχίζω ή κομματιάζω, σχίζω, ξεσχίζω, θρυμματίζω, καταστρέφω, κλονίζω, γκρεμίζω, σε Ομηρ. κ.λπ.· διαρρηγνύω, σχίζω τα ρούχα μου ως ένδειξη πένθους, θλίψης, σε Αισχύλ. — Μέσ., καταστρέφω για τον εαυτό μου (για λογαριασμό μου), διαλύω για δική μου ωφέλεια, σε Ομήρ.

Ιλ. **2.** διασπώ τις γραμμές των εχθρών, προκαλώ ρήγμα στην παράταξη της μάχης ή το στρατιωτικό σώμα, στο ίδ., σε Ηρόδ.· στη Μέσ., *ρήξασθαι φάλαγγας, στίχας*, ανοίγω δρόμο μέσα από τις γραμμές του εχθρού, σε Ομήρ.

Ιλ.· απόλ., *ρήξασθαι*, κάνω διάρρηξη ή εισβάλλω, μπουκάρω, στο ίδ. **3.** λύνομαι, απελευθερώνομαι, αποδεσμεύομαι, στο ίδ. **4.** *ρήξαι φωνήν*, βγάζω κραυγή, κραυγάζω, ξεφωνίζω, λέγεται για παιδιά και ανθρώπους άλαλους, που έχουν αποσβολωθεί, που έχουν κοκκαλώσει από φόβο λόγω εχθρικής εισβολής και ξαφνικά μιλούν, σε Ηρόδ.· μεταγεν., μιλώ ελεύθερα, μιλώ χωρίς περιστροφές, υψώνω τη φωνή (όπως το Λατ. *rumpere vocem*, σε Βιργ.), στον ίδ., σε Αριστοφ. κ.λπ. **5.** *δακρύων ρήξασανάματα*, αφήνοντας ελεύθερα τα δάκρυα να τρέξουν, σε Σοφ.· με την ίδια σημασία, *ρήγνυμι κλαυθμόν*, σε Πλούτ.

II. απόλ., στον τύπο *ρήσσω*, λέγεται για την όρχηση, κτυπώ ρυθμικά το έδαφος, ορχούμαι, χορεύω, σε Ομήρ. Ιλ. **III.** μεταγεν., ως όρος πολεμιστών, ρίχνω καταγής, σωριάζω κάτω, ανατρέπω, ξαπλώνω τον αντίπαλο χάμω, καταρρίπτω, σε Δημ. **B. 1.** Παθ., κυρίως στον αόρ. β' *ῥρράγην* [ᾶ], σπάζω, συντρίβομαι, λέγεται για τα κύματα, σε Ομήρ. Ιλ.· επίσης, λέγεται για τα σύννεφα, σε Αριστοφ. **2.** σπάζω, ραγίζω σε κομμάτια, σχίζομαι, γίνομαι ρηγματώδης, λέγεται για τη γη σε καιρό σεισμού, *ράγηναι τι τῆς γῆς*, σε Πλάτ.· επίσης, λέγεται για τα ενδύματα, *ίμάτια ραγέντα*, σε Ξεν. **3.**

εκρήγνυμαι, ξεσπώ, όπως η αστραπή, η βροντή, σε Αριστοφ. **4.** λέγεται ακόμη για τα πλοία, συντρίβομαι, τσακίζομαι, ναυαγώ, σε Δημ.· μεταφ., λέγεται για τις ελπίδες, *πολλῶν ραγιστῶν ἐλπίδων*, σε Αισχύλ. **Γ. I.** αμτβ., όπως το Παθ., ξεσπώ με ορμή, εκρήγνυμαι, λέγεται για ποτάμι, υπερχειλίζω, *εἰ ἐβελήσει ρήξας ὑπερβῆναι ὁ ποταμός*, σε Ηρόδ.· μεταφ., λέγεται για ξαφνικές δυστυχίες, εκρήξεις οργής κ.λπ. σε Σοφ. **II.** με αυτήν την αμτβ. σημασία ο παρακ. *ῥρωγα*, χρησιμ. συνήθως για να δηλώσει το ξέσπασμα σε δάκρυα, στον ίδ.· μεταφ., *κακῶν πέλαγος ῥρωγεν*, σε Αισχύλ. κ.λπ.

ρήγος, -εος, τό, κάλυμμα, σκέπασμα, πάπλωμα, χρησιμ. όπως το υπόστρωμα ανάκλιντρου ή καθίσματος, σε Όμηρ.· επίσης, όπως το ένδυμα, ρούχο, σε Ομήρ. Οδ.

ρήιδιος, Ιων. συνηρ. τύπος αντί *ρήϊδιος*.

ρήθηναι, απαρ. Παθ. αορ. α' του *ῥεῶ*· **ρήθήσομαι**, μέλ.

ρήϊδιος, Ιων. αντί *ῥάδιος*· **ρήϊζω**, αντί *ῥαϊζω*.

ρήϊστος, ρηίτατος, ρηίτερος, βλ. **ῥάδιος**.

ρηκτός, -ή, -όν (**ρήγνυμι**), αυτός που μπορεί κανείς να σπάσει ή να συντρίψει, σε Ομήρ. Ιλ.

ρήμα, -ατος, τό (**ῥέω, ῥεῶ**)· **I. 1.** αυτό που λέγεται ή εκφωνείται, λέξη, λόγος, σε Θέογν., Ηρόδ. κ.λπ.· *κατὰ ρῆμα ἀπαγγέλλειν*, λέξη προς λέξη, σε Αισχίν. **2.** φράση, αντίθ. προς το *ὄνομα* (μία μόνο λέξη), σε Πλάτ. **3.** η υπόθεση του λόγου, πράγμα, αντικείμενο, σε Κ.Δ. **II.** στους Γραμμ., **ρήμα**, αντίθ. προς το *ὄνομα* (ουσιαστικό)· *ρήματα καὶ ὀνόματα*, σε Πλάτ.

ῥημάτιον, τό, υποκορ. του *ῥήμα*, χαϊδευτική διατύπωση, περίφραση, σε Αριστοφ.

ῥήν, ῥηνός, ἦ, μεταγεν. λέξη του **ἄρς, ἄρνός*, αρνί, πρόβατο.

ῥηνο-φορεύς, ὁ (φέρω), ντυμένος, καλυμμένος με προβιά προβάτου, σε Ανθ.

ῥήξαι, απαρ. αορ. α΄ του *ῥήγνυμι*.

ῥηξηνορία, ἦ, ικανότητα του να διασπά κανείς τάξεις ενόπλων ανδρών, σε Ομήρ. Οδ.

ῥήξ-ήνωρ, -ορος, ὁ (ῥήγνυμι, ἀνήρ), αυτός που διασπά τάξεις ενόπλων ανδρών, σε Ομήρ. Οδ.

ῥήξῃ-κέλευθος, -ον, αυτός που ανοίγει δρόμο, επίθ. του Απόλλωνα, σε Ανθ.

ῥήξί-νοος, -ον, αυτός που συντρίβει το πνεύμα, την ψυχή του ανθρώπου, αυτός που φέρνει παραφροσύνη, επίθ. του Βάκχου, σε Ανθ.

ῥήξις, -εως, ἡ (ῥήγνυμαι), σπάσιμο, έκρηξη, διάρρηξη, ρήγμα· *ῥήξεις*, κομματιασμένες φλόγες, ως ένδειξη κακού οινού, σε Ευρ.

ῥήσις, -εως, Ιων. -ιος, ἡ (**ῥέω, ἐρῶ*)· **I. 1.** λόγος, ρήση, ομιλία, λαλιά, λόγια, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. κ.λπ.· *ἡ ἀπὸ Σκυθῶν ῥῆσις*, η απόκριση των Σκυθών, σε Ηρόδ. **2.** απόφαση, ψήφισμα, στον ίδ. **II.** διήγηση, μύθος, σε Πίνδ. **III.** ρητό ή χωρίο συγγραφέα· κατεξοχήν, ο λόγος στο δράμα, σε Αριστοφ.

ῥήσσω, σπανιότερος τύπος του *ῥήγνυμι*.

ῥηστῶνη, ἡ, Ιων. αντί *ῥαστῶνη*.

ῥητέον, ρημ. επίθ., αξιοσημιχόμενo, αυτό που πρέπει να λεχθεί, αξιοσημείωτο, σε Πλάτ.

ῥήτερος, Ιων. αντί *ῥήτερος*, σε Θεόγν.

ῥητήρ, -ῆρος, ὁ (**ῥέω, ἐρῶ*), ρήτορας, ομιλητής, αγορητής, σε Ομήρ. Ιλ.

ῥητορεία, ἡ, I. ικανότητα δημόσιας αγόρευσης, ευγλωττία, ρητορική δεινότητα, ρητορική τέχνη, σε Πλάτ. **II.** ρητορικός λόγος, προετοιμασμένη ρητορικά αγόρευση, σε Ισοκρ.

ῥητορεύω, μέλ. -*σω* (ῥήτωρ)· **I.** μιλά δημοσίως, χρησιμοποιώ ή εξασκώ τη ρητορική τέχνη, σε Πλάτ. — Παθ., λέγεται για το λόγο, λέγομαι, απαγγέλλομαι, σε Ισοκρ. **II.** διδάσκω τη ρητορική τέχνη, σε Στράβ.

ῥητορικός, -ή, -όν (ῥήτωρ)· **1.** αυτός που ανήκει σε ρήτορα, ρητορικός· *ἡ ῥητορική* (ενν. τέχνη), η ρητορική τέχνη, η τέχνη του λόγου, σε Πλάτ.· *ῥητορική δειλία*, ατολμία, δειλία ρήτορα, αγορητή, σε Αισχίν.· *ἐπίρρ. -κῶς*, σε Πλάτ. **2.** λέγεται για πρόσωπα, έμπειρος στη ρητορεία, κατάλληλος, άξιος να γίνει ρήτορας, στον ίδ. κ.λπ.

ῥητός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του **ῥέω, ἐρῶ*· **I. 1.** καθορισμένος, τακτός, ορισμένος, προδιαγεγραμμένος, σαφώς ορισμένος, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἐς χρόνον ῥητόν*, σε προκαθορισμένο ή προσυμφωνημένο χρόνο, σε Ηρόδ.· *ἡμέραι ῥηταί*, σε Θουκ.· *ἐπὶ ῥητοῖς γέρασι*, με ορισμένα, σταθερά, πάγια προνόμια, σε Αριστ.· *ῥητὸν ἀργύριον*, συγκεκριμένο, καθορισμένο χρηματικό ποσό, στον ίδ.· *ἐπὶ ῥητοῖς*, με συγκεκριμένους, καθορισμένους όρους, κατά τους όρους της συμφωνίας, σε Ηρόδ., Ευρ.· *ἐπίρρ. ῥητῶς*, ρητά, κατηγορηματικά, ξεκάθαρα, σαφώς, σε Κ.Δ. **2.** ο περί ου ο λόγος, γνωστός, διάσημος, σε Ησίοδ. **II.** αυτός που μπορεί να λεχθεί ή να ειπωθεί, σε Αισχύλ., Σοφ.· *ῥητὸν ἄρρητόν τ' ἔπος*, Λατ. fas nefasque, σε Σοφ. **III.** στα Μαθηματικά, τα *ῥητά* είναι τα ανάλογα ποσά, τα ποσά δηλ. που έχουν σταθερό λόγο μεταξύ τους, αντίθ. προς τα *ἄλογα*, σε Πλάτ.

ῥήτρα, ἡ, Ιων. **ῥήτρη** (**ῥέω, ἐρῶ*)· **I.** προφορική, λεκτική συμφωνία, διαπραγματέυση, συναλλαγή, συνθήκη, σύμβαση, σε Ομήρ. Οδ.· *παρὰ τήν ῥήτραν*, σε Ξεν. **II.** οι άγραφοι νόμοι του Λυκούργου ονομάζονταν *ῥήτραι*, σε

Πλούτ.· γενικά, θέσπισμα, διάταγμα, ψήφισμα, διάταξη, νόμος, σε Τυρτ., Ξεν.

III. ομιλία, λόγος, σε Λουκ.

ρήτωρ, -ορος, ὁ (*ῥέω, ἔρῳ), δημόσιος ομιλητής, αγορητής, νομικός σύμβουλος, δικηγόρος, Λατ. orator, σε Ευρ. κ.λπ.

ρήχη, ῥηχός, Ιων. αντί *ῥᾱχία, ῥᾱχός*.

ῥιγεδάνος, -ή, -όν, αυτός που κάνει κάποιον να ανατριχιάσει απ' το κρύο, τσουχτερός, παγερός, ψυχρός· μεταφ., *ῥιγεδανή Ἑλένη*, η Ελένη, το όνομα της οποίας προκαλεί σε κάποιον ρίγη, φρίκη, επομένως, η φρικτή Ελένη, σε Ομήρ. Ιλ.

ῥιγέω, μέλ. -ήσω, αόρ. *ἀ' ἐρρίγησα*, Επικ. *ῥίγησα*· παρακ. (με ενεστ. σημασία) *ἔρριγα*, Δωρ. *γ' πληθ. ἐρρίγαντι*, Επικ. *γ' ενικ. υποτ. ἐρρίγησι*· Επικ. δοτ. *μτχ. ἐρρίγοντι* (αντί *ἐρριγότι*)· υπερσ. *ἐρρίγειν (ῥίγος)*· **I. 1.** τρέμω ή ανατριχιάζω από το κρύο, τουρτουρίζω, κρυώνω· μεταφ., τρέμω, ριγώ, ανατριχιάζω από φόβο ή τρόμο, σε Ομήρ. Ιλ., Σοφ.· με απαρ., τρέμω να κάνω κάτι, αποφεύγω να κάνω κάτι, σε Ομήρ. Ιλ.· επίσης, συντάσσεται με δευτερεύουσα πρόταση που έπεται, *θυμός ἐρρίγει μή...*, σε Ομήρ. Οδ. **2.** ψυχραίνομαι, παγώνω ή υποχωρώ, πέφτει η προθυμία μου, σε Πίνδ. **3.** είμαι έντρομος από φόβο, σε Θεόκρ. **II.** μτβ., τρέμω, φοβάμαι οτιδήποτε, σε Ομήρ. Ιλ.

ῥιγηλός, -ή, -όν, αυτός που προξενεί ρίγος, που προκαλεί τρεμούλα, φρίκη, τσουχτερός, παγερός, διαπεραστικός, ανατριχιαστικός, φρικτός, σε Ησίοδ.

ῥίγιον, ουδ. συγκρ. επίθ. από το *ῥίγος*· ψυχρότερο, πιο κρύο, πιο παγωμένο, σε Ομήρ. Οδ.· μεταφ., φοβερότερο, τρομακτικότερο, φρικτότερο, πιο οικτρό, σε Όμηρ.

ῥίγιστος, -η, -ον, υπερθ. επίθ. από το *ῥίγος* (όπως το *κύδιστος* από το *κῦδος*), ψυχρότατος, παγερότατος, τρομερότατος, σε Ομήρ. Ιλ.

ῥίγο-μάχης ή -χος[ᾱ], -ου, ὁ (μάχομαι), αυτός που πολεμά το κρύο, σε Ανθ.

ῥίγος, -εος, τό, παγετός, ψύχος, Λατ. frigus, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.

ῥιγώω, μέλ. -ώσω, Επικ. απαρ. -ωσέμεν, αόρ. *ἀ' ἐρρίγωσα*, παρακ. *ἐρρίγωκα*· το ρήμα αυτό, όπως το *ιδρόω*, έχει ανώμ. συναίρεση σε *ω, ω*, αντί *ου, οι*, όπως στο *γ' ενικ. υποτ. ῥιγῶ*, ευκτ. *ῥιγῶη*, απαρ. *ῥιγῶν*· κρυώνω, τρέμω από το κρύο, το ψύχος ή τον παγετό, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ.

ρίζα, -ης, ή, I. 1. ρίζα, σε Ομήρ. Οδ., Αττ.· κυρίως απαντά στον πληθ., οι ρίζες, σε Όμηρ. **2.** μεταφ., οι ρίζες του ματιού, σε Ομήρ. Οδ.· οι ρίζες ή τα θεμέλια της γης, σε Ησίοδ., Αισχύλ. κ.λπ. **3.** *ἐκρίζων ἀναιρεῖν*, Λατ. radicitus, σε Πλούτ. **II.** οτιδήποτε φυτρώνει όπως η ρίζα από το κοτσάνι, απ' όπου και ο Πίνδαρος ονομάζει τη Λιβύη *τρίτην ῥίζαν χθονός*, θεωρώντας τη γη διαιρεμένη σε τρεις ηπείρους. **III.** μεταφ., ρίζα ή αρχή καταγωγής μιας οικογένειας, Λατ. stirps, σε Πίνδ., Αισχύλ. κ.λπ.· απ' όπου· γένος, γενιά, οικογένεια, σε Αισχύλ., Ευρ. κ.λπ.

ρίζιον, τό, υποκορ. του *ρίζα*, μικρή ρίζα, σε Αριστοφ.

ρίζοβολέω, μέλ. -ήσω, πιάνω ρίζα, ριζώνω, σε Ανθ.

ρίζο-βόλος, -ον (βάλλω), αυτός που πιάνει, σχηματίζει ρίζες, που ριζώνει.

ρίζοθεν (ρίζα), επίρρ., από τη ρίζα, σύρριζα, μαζί με τη ρίζα, σε Λουκ.

ρίζο-τόμος, ὁ (τέμνω), αυτός που κόβει ή συλλέγει ρίζες, λέγεται για ιατρική, φαρμακευτική ή μαγική χρήση, σε Λουκ.

ρίζοφαγέω, μέλ. -ήσω, τρώω ρίζες, σε Στράβ.· *ρίζοφαγέω τὰ σπέρματα*, καταστρέφοντάς τα, δαγκώνοντας, τρώγοντας τις ρίζες, στον ιδ.

ρίζο-φάγος[ᾱ], -ον (φαγεῖν), αυτός που τρώει ρίζες, σε Αριστ.

ρίζωω, μέλ. -ώσω, αόρ. *ἀ' ἐρρίζωσα* — Παθ., παρακ. *ἐρρίζωμαι (ρίζα)*· **I.** κάνω κάτι να ριζώσει· μεταφ., ριζώνω, ιδρύω, εγκαθιστώ, στερεώνω, σε

Ομήρ. Οδ.: *ἐρρίζωσε τὴν τυραννίδα*, σε Ηρόδ. — Παθ., *πιάνω ρίζα, ριζώνω*, λέγεται για δέντρα και φυτά, σε Ξεν.: *μεταφ.*, *αποκτώ ρίζες, στερεώνομαι*, σε Σοφ., Κ.Δ. **II.** Παθ., επίσης, λέγεται για το έδαφος, είμαι φυτεμένος με δέντρα, με φυτά, σε Ομήρ. Οδ.

ρίζωμα, -ατος, τό, σύνολο ριζών δέντρου· *μεταφ.*, *ρίζα, γένος, καταγωγή, γενιά*, σε Αισχύλ.

ρίζ-ωρύχος[ϋ], -ον, αυτός που ερευνά, που ανευρίσκει και εξορύσσει ρίζες λέξεων, λέγεται για τους γραμματικούς, σε Ανθ.

ρίζωσις, -εως, ή, ρίζωμα, ριζοβόλημα· *μεταφ.*, *έναρξη, ξεκίνημα της ζωής, ή τῶν γεννωμένων ρίζωσις*, λέγεται για τον σχηματισμό του εμβρύου, σε Πλούτ.

ρίκνός, -ή, -όν, ζαρωμένος, ξερός απ' το κρύο· *γενικά, ζαρωμένος, κυρτός, καμπουριαστός, στραβός*, σε Ομηρ. Ύμν., Ανθ.

ρίμφα, (ρίπτω), επίρρ., ελαφρά, γρήγορα, βιαστικά, σε Ομήρ. Ιλ., Αισχύλ.

ρίμφ-άρματος, -ον (ἄρμα), αυτός που έχει ταχύ, γρήγορο άρμα, ταχυκίνητος, σε Πίνδ.: *ρίμφάρματος ἀμίλλαις*, σε Σοφ.

ρίν, ή, *μεταγεν.* τύπος αντί *ρίς*.

ρίνᾶω, μέλ. -ήσω (ρίνη), λιμάρω, ρινίζω, σε Ανθ.

ρίν-εγκᾶτᾶπηξι-γένειος, -ον (ρίς, ἐγκαταπήγνυμι), αυτός που έχει μύτη που πλησιάζει ή φτάνει το πηγούνι και το γένι, σε Ανθ.

ρίνη[ι], ή, λίμα ή ξέστρο, ξύστρα, χοντρή λίμα, λέγεται για επίξεση ξύλων και μαρμάρων, σε Ξεν.

ρίνηλάτew, μέλ. -ήσω, ιχνηλατώ, βρίσκω τα ίχνη μέσω της όσφρησης, σε Αισχύλ.

ρίν-ηλάτης, -ου, ό (ἐλαύνω), ιχνηλάτης μέσω της όσφρησης, λέγεται για κυνηγόςκυλα, λαγωνικά, *ρίνηλάτης κύων*.

ρίνό-βολος, -ον (βάλλω), αυτός που βγαίνει απ' τη μύτη, λέγεται για το ροχαλητό, σε Ανθ.

ρίνό-κερως, -ωτος, ό (ρίς, κέρας), ρινόκερος, σε Στράβ.

ρίνόν, τό, 1. = *ρίνός II.* ακατέργαστο δέρμα ζώου, δορά, προβιά, δέρμα, τομάρι, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** = *ρίνός II. 2*, ασπίδα, σε Ομήρ. Οδ.

ρίνός, -οῦ, ή, I. δέρμα ζωντανού ανθρώπου, σε Όμηρ. **II. 1.** δέρμα, τομάρι ζώου, ιδίως βοδιού, στον ίδ. **2.** ασπίδα από δέρμα βοδιού, στον ίδ.

ρίνό-σίμος, -ον (ρίς), αυτός που βρίσκεται κοντά στη μύτη, αυτός που έχει κοντόχονδρη ή ανασηκωμένη μύτη, πλακουτσομούτης, σε Λουκ.

ρίνο-τόρος, -ον (τείρω), αυτός που διατρυπά, που διαπερνά τα δέρματα, τις ασπίδες, επίθ. του θεού Άρη, σε Ομήρ. Ιλ., Ησίοδ.

ρίν-οῦχος, ό (ρίς II), υπόγειος οχετός, υπόνομος, Λατ. cloaca, σε Στράβ.

ρίον, τό, μέρος βουνού που προεξέχει· **1.** κορυφή όρους, σε Όμηρ. **2.**

ακρωτήριο, κάβος, αιγιαλός, εξέχων γκρεμός, σε Ομήρ. Οδ., Θουκ.

ρίπεσσι, Επικ. αντί *ρίψι*, δοτ. πληθ. του *ρίψ*.

ρίπη, ή (ρίπτω)· **1.** φόρα ή ορμή με την οποία κάτι ρίχνεται, εκσφενδονίζεται, Λατ. impetus· *αἰγανέης ρίπη*, πέταγμα, ρίψη, κίνηση ακοντίου στον αέρα, σε Ομήρ. Ιλ.: *ρίπη Βορέας*, σφοδρότητα ή ορμή του Βορείου ανέμου, στο ίδ.·

ρίπη Διόθεν, λέγεται για την καταιγίδα, σε Αισχύλ.: *έννυχιᾶν ἀπὸρίπᾶν*, πιθανόν το *ἀπὸ ρίπᾶν* έχει τη σημασία «από το μέρος των νυχτερινών καταιγίδων, δηλ. από τον Βορρά, όπου υπάρχει σκοτάδι βαθύ», σε Σοφ.: *ρίπη πυρός*, ορμή, μανία της φωτιάς, σε Ομήρ. Ιλ. **2.** *ρίπη πτερύγων*, κίνηση, κυμάτισμα φτερών ή φτερούγισμα, σε Αισχύλ.: λέγεται για το βουητό, βούισμα των πτερυγίων της σκνίπας, του κουνουπιού, *λεπταῖς ὑπαϊκῶνωνπος ἐξηγειρόμην ρίπαῖσι*, στον ίδ.: λέγεται επίσης για το φως των αστεριών που

σιγοτρέμει, *ρίπαι ἄστρον*, σε Σοφ.· επίσης, για κάθε ταχεία, γρήγορη, ορμητική κίνηση, *ρίπαι ποδῶν*, σε Ευρ.· *ἐν ρίπῃ ὀφθαλμοῦ*, στο παίξιμο των βλεφάρων του ματιού, στη στιγμή, σε Κ.Δ.

ρίπιζω, μέλ. -*ίσω* (*ρίπις*), φυσώ ελαφρά τη φλόγα, την ανάβω, τη διεγείρω, Λατ. *conflare*, σε Αριστοφ. — Παθ., παρασύρομαι από τον άνεμο εδώ κι εκεί, σε Κ.Δ.

ρίπις, ή (ρίψ)· **I.** ανεμιστήρας, φουσερό για δυνάμωμα της φωτιάς, σε Αριστοφ. **II.** γυναικεία βεντάλια, σε Ανθ.

ρίπτάζω, μέλ. -*άσω*, θαμιστικό του *ρίπτω*, ρίχνω εδώ κι εκεί, πετώ δεξιά κι αριστερά, Λατ. *jactare*, σε Ομήρ. Ιλ.· *ὀφρύσι ριπτάζειν*, κινώ τα φρύδια πάνω κάτω, σε Ομηρ. Ύμν. — Παθ., γυρνά δεξιά κι αριστερά, στριφογυρίζω στο κρεβάτι, σε Πλούτ.

ρίπτέω, μόνο σε ενεστ. και παρατ., ισοδ. τύπος του *ρίπτω*, σε Τραγ.· Ιων. συνηρ. γ' πληθ. *ρίπτεῦσι*, σε Ηρόδ.

ρίπτός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. του *ρίπτέω*, ριγμένος, πεταγμένος· *ὁ ρίπτὸς Ἰφίτου μόρος*, θάνατος του Ιφίτου από κατάρριψη, από κατακρήμνιση, σε Σοφ.

ρίπτω, Ιων. παρατ. *ρίπτασκον* ή -*εσκον*· μέλ. *ρίψω*, αόρ. *ἀ' ἔρριψα*, Επικ. *ρίψα*, παρακ. *ἔρριφα* — Παθ., μέλ. *ἀ' ριφθήσομαι*, μέλ. *β' ριφήσομαι*, μέλ. *γ' ἔρριψομαι*, αόρ. *ἀ' ἔρρίφθην*, αόρ. *β' ἔρριφην* [*ῖ*], παρακ. *ἔρριμμαι*, γ' ενικ. υπερσ. *ἔρριπτο*, Επικ. *ἐρέριπτο*· **I.** ρίχνω, ρίχνω βολή, εξακοντίζω, εκσφενδονίζω, εκτοξεύω, σε Όμηρ. κ.λπ.· *ρίπτωχθονί*, ρίχνω στο έδαφος, ρίχνω χάμω, καταγής, σε Σοφ.· ρίχνω τα δίχτυα, Παθ., *ἔρριπται ὁ βόλος*, τα δίχτυα ρίχτηκαν, σε Χρησμ. παρ' Ηροδ.· ρίχνω τριγύρω ή πετώ εδώ κι εκεί, *πλοκάμους*, σε Ευρ. **II.** αποβάλλω, αποδιώχνω, εξορίζω απ' το σπίτι ή τη χώρα, σε Σοφ. — Παθ., *μηρίφθῶ κυσίν*, στον ίδ. **III.** ρίχνω μακριά ή πετώ από πάνω μου, βγάζω, αποβάλλω, απομακρύνω, λέγεται για όπλα, ρούχα, σε Ευρ. κ.λπ. **IV.** *ρίπτω λόγους*, εξαπολύω λόγια, τα εκτοξεύω, σε Αισχύλ., Ευρ.· αλλά, επίσης, μιλώ εις μάτην, μιλώ στον αέρα, σε Αισχύλ., Ευρ. — Παθ., *οἷχεται ταῦτ' ἔρριμμένα*, σε Σοφ. **V.** ρίχνω κλήρους ή κύβους, ρίχνω ζάρια, ρισκοκινδυνεύω, διακινδυνεύω, σε Ευρ., Πλάτ. **VI.** *ρίπτω ἑαυτόν*, ρίχνομαι κάτω, *ἀποθνήσκουσιν οἱ μὲν ρίπτοντες ἑαυτούς, οἱ δὲ ἀπαγχόμενοι*, σε Ξεν.· μεταγεν., απόλ., *ρίπτειν*, ρίχνομαι· *ἐς πόντον*, σε Θέογν.· *ἐς τάφρον*, σε Ευρ. **ρίφθεις, ρίπεις**, μτχ. Παθ. αορ. *ἀ'* και *β'* του *ρίπτω*.

ρίς, ή, γεν. *ρίνός*, αιτ. *ρίνα*, πληθ. *ρίνες*· **I. 1.** μύτη, Λατ. *nasus*, σε Όμηρ., Ηρόδ. κ.λπ. **2.** στον πληθ., ρουθούνια, αλλά και η μύτη, όπως το Λατ. *nares*, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ. **II.** σωλήνας, αγωγός ή οχετός.

ρίψ, ρίπός, δοτ. πληθ. *ρίψί*, Επικ. *ρίπεσσι*· πλέγμα από καλάμια ή βούρλα, καλαμωτή, ψάθα, Λατ. *crates*, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.

ρίψ-ασπισ, -ιδος, ό, ή, αυτός που ρίχνει την ασπίδα του στη μάχη, δειλός, άνανδρος, αποστάτης, προδότης, σε Αριστοφ.

ρίψις, -εως, ή, I. 1. πέταγμα, ρίξιμο, εκσφενδόνιση, εκτόξευση, σε Πλάτ. **2.** μεταφ., το να ρίχνει κανείς το βλέμμα εδώ κι εκεί, στρέψιμο των ματιών τριγύρω, *ρίψις ὀμματος*, σε Πλούτ. **II.** εξαπόλυση ή εξακόντιση, σε Πλάτ.

ρίψο-κίνδυνος, -ον, αυτός που ρίχνεται σε περιττούς, σε μη αναγκαίους κινδύνους, απερίσκεπτος, παρακινδυνευμένος, παράτολμος, αλόγιστος, σε Ξεν.

ρίψ-οπλος, -ον, αυτός που ρίχνει από πάνω του τα όπλα του, προδότης, δειλός, σε Αισχύλ.

ρόα, ή, Ιων. και Επικ. **ρούή,** μεταγεν. **ροιά, I.** ροδιά, σε Ομήρ. Οδ. **II. 1.** καρπός της ροδιάς, ρόδι, σε Ομηρ. Ύμν., Αριστοφ. **2.** ρόζος που έχει σχήμα ροδιού, σε Ηρόδ.

ροά, ή, Δωρ. αντί *ροή*, ροή, ρεύμα, σε Πίνδ.

ροδάνη[α], ή, υφάδι ή νήμα, κλωστή, σε Βατραχομ.

ροδάνος, -ή, -όν, τρυφερός, απαλός, σε Ομήρ. Ιλ. (αμφιβ. προέλ.).

ρόδεος, -α, -ον (ρόδον)· I. ρόδινος, σε Ευρ. **II.** όμοιος με ρόδο, ροδαλός, τριανταφυλλένιος, ροζ, σε Ανθ.

ροδή, ή, συνηρ. αντί *ροδέη=ροδέα*, τριανταφυλλιά, σε Αρχίλ.

Ροδιακός, -ή, -όν (Ρόδος), Ρόδιος, Ροδίτης, αυτός που προέρχεται από τη Ρόδο, σε Στράβ.· επίσης, **Ρόδιος, -α, -ον (Ρόδος),** σε Ομήρ. Ιλ., Ξεν.

ροδο-δάκτυλος, -ον, ροδοδάκτυλος, λέγεται για την Ηώ, Αυγή, σε Όμηρ.

ροδο-ειδής, -ές (είδος), ρόδινος, όμοιος με ρόδο, τριανταφυλλένιος, σε Ανθ.

ροδόεις, -εσσα, -εν (ρόδον)· I. αυτός που προέρχεται από τα ρόδα, σε Ομήρ. Ιλ., Ευρ. **II.** αυτός που έχει ρόδινο χρώμα, τριανταφυλλής, σε Ανθ.

ροδό-μηλον, Δωρ. **-μᾶλον, τό,** ρόδινο μήλο· μεταφ., ρόδινο και ευτραφές μάγουλο, σε Θεόκρ.

ρόδον, τό, τριαντάφυλλο, Λατ. *rosa*, σε Ομηρ. Ύμν., Θεόγν. κ.λπ.· Αιολ.

βρόδον, σε Σαπφώ· μεταφ., *ρόδα μ' εἴρηκας*, με στόλισες με τριαντάφυλλα, μου μίλησες γλυκά και όμορφα, σε Αριστοφ.

ροδό-πηχυς, Δωρ. -παῦχυς, -υ, γεν. *-υος*, αυτός που έχει ρόδινους βραχίονες, τριανταφυλλένια μπράτσα, επίθ. της Ηούς, σε Ομηρ. Ύμν., Ησίοδ. κ.λπ.

Ρόδος, -ου, ή, το νησί Ρόδος, σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.

ροδόχροος, -ον, συνηρ. **ροδόχρους, -ουν (χρόα),** αυτός που έχει το χρώμα των ρόδων.

ροδό-χρως, -ωτος, ό, ή, = το προηγ., σε Θεόκρ.

ροδωνιά, ή (ρόδον), παρτέρι, πρασιά από τριαντάφυλλα, κήπος με τριαντάφυλλα, Λατ. *rosarium*, σε Δημ. κ.λπ.

ροή, ή, Δωρ. **ροά,** αλλά σε Αττ. **ροή,** Επικ. γεν. πληθ. *ροάων [α]* (*ρέω*)· ποτάμι, ρεύμα, πλημμύρα, χείμαρρος, σε Όμηρ. κ.λπ.· κυρίως, σε πληθ., *έπ' Ωκεανοῖο ροάων*, σε Ομήρ. Ιλ.· *άμπέλου ροή*, ο χυμός του σταφυλιού, σε Ευρ.· μεταφ., λέγεται για την ποίηση, ροή άσματος ή ποίησης, σε Πίνδ.· επίσης, *ροαί*, τακτοποίηση, διευθέτηση ζητημάτων, υποθέσεων, μεταβολές της τύχης, στον ίδ.

ροθέω, μέλ. -ήσω (ρόθος), κάνω άγριο θόρυβο, σπάζω, συντρίβομαι, παφλάζω, κτυπά, λέγεται για τα κύματα ή για την κίνηση των κουπιών, για την κωπηλασία· απ' όπου, λέγεται για κάθε συγκεχυμένο θόρυβο, *ταῦτα έρρόθουν έμοί*, τέτοιες κραυγές, αποδοκιμασίες, φλυαρίες «σήκωσαν» εναντίον μου, σε Σοφ.· *λόγοι έρρόθουν κακοί*, υπήρξε θόρυβος οργισμένων λόγων, στον ίδ.

ροθιάζω, επιτετ. τύπος του προηγ., λέγεται για τους κωπηλάτες, για τα πλοία καθώς και για χοίρους, που τρώνε με θόρυβο, σε Αριστοφ.

ροθιάς, -άδος, ή, ποιητ. θηλ. του *ρόθιος*, ορμητική, παταγώδης, θορυβώδης, σε Αισχύλ.

ρόθιος, -ον και -α, -ον (ρόθος)· I. ορμητικός, βροντερός, παταγώδης, αυτός που χτυπά κι εκδηλώνεται με παφλασμό, λέγεται για τα κύματα, σε Ομήρ.

Οδ.· επίσης, λέγεται για τα κουπιά, σε Ευρ. **II. 1.** ως ουσ., *ρόθια, τά*, κύματα που συντρίβονται στην ακτή, σε Σοφ. κ.λπ.· και περιληπτικά, στον ενικ., αντιμάμαλο, κύμα που σπάει στην ακτή, φούσκωμα του κύματος, μεγάλο

κύμα, σε Αισχύλ., Ευρ. **2.** φωνή, κραυγή επιδοκιμασίας, σε Αριστοφ.· γενικά, θόρυβος, ταραχή, σε Ευρ.

ρόθος, ὁ, 1. ορμητικός, θορυβώδης ήχος, παφλασμός κυμάτων ή πάταγος κουπιών· *ἔξ ἑνὸς ρόθου*, με ένα χτύπημα, δηλ. αμέσως, σε Αισχύλ. **2.** λέγεται για κάθε είδους συγκεχυμένο, άναρθρο ήχο, *Περσίδος γλώσσης ρόθος*, ο θορυβώδης ήχος της περσικής (δηλ. της βαρβαρικής) γλώσσας, στον ίδ. (ηχομιμ. λέξη).

ροιά, ἡ, μεταγεν. Αττ. αντί *ρόα*, ροδιά.

ροιβδέω, μέλ. *-ήσω*, **I.** καταπίνω, ρουφώ με θόρυβο, λέγεται για τη Χάρυβδη, σε Ομήρ. Οδ.· πρβλ. **ἀναρροιβδέω**. **II.** όπως το *ροίζέω*, κινούμαι με θορυβώδη ήχο, κάνω κάτι να τρίζει, *ροιβδοῦσα κόλπον αἰγίδος*, σε Αισχύλ.

ροίβδησις, ἡ, σφύριγμα, παίξιμο φλογέρας, αύληση, συριγμός, σε Ευρ.

ροῖβδος, ὁ, κάθε είδους διαπεραστικός ήχος ή βίαιη κίνηση, *πετρῶν ροῖβδος*, βίαια κίνηση των φτερών, σε Σοφ.· *ἀνέμου ροῖβδος*, σφύριγμα, ορμή του ανέμου, σε Αριστοφ. (ηχομιμ. λέξη).

ροίζέω, Ιων. και Επικ. παρατ. *ροίζασκον* ή *-εσκον*· αόρ. α' *έρροίζησα*, Επικ.

ροίζησα (*ροῖζος*)· σ(φ)υρίζω, Λατ. *stridere*, σε Ομήρ. Ιλ.· λέγεται για φίδι, συρίζω, σφυρίζω, σε Ησίοδ. — Παθ., πετώ στον αέρα με ορμή, λέγεται για τα πτηνά, *έρροίζητο* (γ' ενικ. Παθ. υπερσ.), σε Ανθ.

ροίζημα, -ατος, τό, σπουδή, βία, βιασύνη, ορμητικός θόρυβος ή ορμητική κίνηση, λέγεται για πτηνά, σε Αριστοφ.

ροῖζος, ὁ, Ιων. **ή, I.** σφύριγμα ή συριγμός βέλους, σε Ομήρ. Ιλ.· κάθε είδους συριγματικός ή αυλητικός ήχος, όπως το σφύριγμα του τσοπάνη, σε Ομήρ.

Οδ. **II.** ορμητική κίνηση, ορμή, φόρα, σε Πλούτ. (ηχομιμ. λέξη).

ροικός, -ή, -όν, κυρτός, καμπουριαστός, καμπύλος, σε Θεόκρ.

ρόμβητός, -ή, -όν, αυτός που περιστρέφεται σαν «ρόμβος» (= σβούρα), σε Ανθ.

ρόμβο-ειδής, -ές (εἶδος)· αυτός που έχει σχήμα ρόμβου, σε Στράβ.

ρόμβοειδές σχήμα, ρόμβος, τετράπλευρο σχήμα, που έχει μόνο τις απέναντι πλευρές και γωνίες ίσες.

ρόμβος ή ρύμβος, ό (ρέμβω)· **I. 1.** σβούρα ή τροχός, Λατ. rhombus, turbo, σε Ευρ., Ανθ. **2.** μαγικός τροχός, χρησιμοποιείται από μάγους για να ενισχύσουν τα ξόρκια τους, σε Θεόκρ. **II.** περιστροφική κίνηση, λέγεται για σβούρα ή τροχό, *ιέντα ρόμβον άκόντων*, εξαπολύοντας περιστρεφόμενα βέλη, σε Πίνδ.· *ρόμβος αίετοϋ*, αιφνιδιαστική επίθεση και βουτιά ή κυκλοτερής κίνηση και ορμητική εφόρμηση αετού, στον ίδ. **III. 1.** ρόμβος, δηλ. τετράπλευρο σχήμα με τις απέναντι μόνο γωνίες ίσες, σε Ευκλ. **2.** είδος ψαριού, το «συάκι», το καλκάνι.

ρόμβωτός, -ή, -όν, ρημ. επίθ. (βλ. [ρόμβος](#) III), αυτός που έχει σχήμα ρόμβου, σε Ανθ.

ρόμφαία, ή, πλατύ, δίκοπο ξίφος, χρησιμ. από τους Θράκες, σε Πλούτ., Κ.Δ. (ξένη λέξη).

ρόος, -ου, ό, Αττ. συνηρ. **ρόϋς (ρέω)**, ρεύμα, ροή, ρους, σε Όμηρ. κ.λπ.

ποταμούς νέεσθαι κάρ ρόον, (τους έτρεψε) να ρέουν στη δική τους κοίτη, σε Ομήρ. Ιλ.· *κατά ρόον*, κατά το ρεύμα, κατά τη ροή των κυμάτων, σε Ομήρ.

Οδ., Ηρόδ. κ.λπ.· *πρός ρόον*, ενάντια, αντίθετα, κόντρα στο ρεύμα, σε Ομήρ. Ιλ.· ρεύμα θαλάσσης, *ύπό τε ροϋ και άνέμου*, σε Θουκ.

ρόπαλον, τό (ρέπω)· **I.** ρόπαλο, ραβδί, χοντρόραβδο, στυλιάρι, παχύτερο στο ένα από τα δύο άκρα, χρησιμ. για ράβδισμα, ξυλοκόπημα γάιδαρου, σε Ομήρ. Ιλ.· χρησιμ. ως μπαστούνι για το περπάτημα, μπαστούνι, βακτηρία, σε Ομήρ. Οδ. κ.λπ.· πολεμικό ρόπαλο ή σκήπτρο, που έχει επένδυση μεταλλική, στο ίδ., σε Ηρόδ. **II.** = *ρόπτρον* III, σε Ξεν.

ροπή, ή (ρέπω)· **I. 1.** κλίση προς τα κάτω, ροπή, κλίση πλάστιγγας, ζυγαριάς, σε Αισχύλ.· *διαφέρειν την ροπήν*, διαταράσσω την ισορροπία, σε Πλούτ. **2.** μεταφ., η κλίση της πλάστιγγας, η κρίσιμη στιγμή, στην οποία θα αποφασιστεί η έκβαση, Λατ. momentum· *έχεται ρόπας* (ενν. ή πόλις), η πόλη βρίσκεται σε κρίσιμη στιγμή της τύχης της, σε Αριστοφ.· *ροπή έπισκοπεϊ Δίκας*, η πλάστιγγα ή η κρίσιμη μεταστροφή, αλλαγή της Δικαιοσύνης, σε Αισχύλ.· *σμικρά παλαιά σώματ' ενάξει ροπή*, μικρή, ελαφρά κλίση της πλάστιγγας αποτελείώνει τους γέροντες, σε Σοφ.· *έπισμικρᾶς ροπής*, λέγεται για τους εξαρτώμενους από την ελαχίστη τροπή των περιστάσεων, λέγεται γι' αυτούς που αγγίζουν τον θάνατο, σε Ευρ.· *έπὶ ροπῆς μιᾶς ὄντες*, λέγεται γι' αυτούς που εξαρτώνται από μια μοναδική, ελάχιστη τροπή των περιστάσεων, γι' αυτούς που βρίσκονται σε κρίσιμη κατάσταση, σε Θουκ.· *ροπή βίου*, το σημείο καμπής, τροπής ή καταστροφής του βίου, δηλ. ο θάνατος, σε Σοφ. **II.** μεταφ., επιρροή, επίδραση, επενέργεια, σε Δημ.

ρόπτρον, τό (ρέπω)· **I.** ξύλο ποντικοπαγίδας που αναπηδά όταν αγγίζεται και παγιδεύει τον ποντικό, σε Αρχίλ.· μεταφ., *δίκης ρόπτρον*, σε Ευρ. **II.** ντέφι ή μικρό τύπανο, σε Λουκ., Ανθ. **III.** κρόταλο εξώπορτας με το οποίο αυτή κρούεται, σε Ευρ.

ρόϋς, ό, Αττ. συνηρ. αντί *ρόος*.

ρούσιος, -ον, κοκκινωπός, Λατ. russus, σε Ανθ.

ροφέω, μέλ. -ήσω και -ήσομαι, αόρ. *α' έρρόφησα*· **1.** ρουφώ λαίμαργα,

άπληστα, καταπίνω ρουφηχτά, σε Αισχύλ., Αριστοφ. **2.** στραγγίζω,

αποξηραίνω, κενώνω, αδειάζω, καταβροχθίζω το περιεχόμενο, σε Αριστοφ.

με τη σημασία αυτή, *ρόφεω ἄρτηρίας*, λέγεται για το δηλητήριο πάνω στον χιτώνα του Ηρακλή, σε Σοφ.

ρόφητικός, -ή, -όν, απορροφητικός, σε Στράβ.

ρόφητός, -ή, -όν, αυτός τον οποίο μπορεί κανείς να ρουφήξει, σε Στράβ.

ρόχθεω, μέλ. *-ήσω*, Επικ. γ' ενικ. παρατ. *ρόχθει*· συντριβομαι με βροντερό ήχο, με πάταγο, λέγεται για τα θαλάσσια κύματα που σπάζουν στην ξηρά, σε Ομήρ. Οδ.

ρόχθος, ό, παφλασμός, μουγκρητό, πάταγος των κυμάτων της θάλασσας.

ρο-ώδης, -ες (εἶδος), αυτός που έχει δυνατό, ισχυρό ρεύμα, που ρέει ορμητικά, λέγεται για τη θάλασσα στην οποία υπάρχουν ισχυρά ρεύματα, σε Θουκ.· επίσης, λέγεται για τα βράχια, που είναι εκτεθειμένα σε τέτοιες θάλασσες, σε Στράβ.

ρύαξι[ῶ], -ἄκος, ό (ρέω), ορμητικό ρεύμα, χείμαρρος, σε Θουκ.· *ό ρύαξ τοῦ πυρός*, λέγεται για ρεύμα, ποτάμι λάβας, *ό ρύαξ τοῦ πυρός ἐκ τῆς Αἴτνης*, στον ίδ.

ρύατο, Επικ. αντί *έρυοντο*, γ' πληθ. αορ. β' του *ρύομαι*.

ρύγχ-ελέφας, ό, αυτός που έχει ρύγχος, προβοσκίδα ελέφαντα, σε Ανθ.

ρύγχιον, τό, υποκορ. του *ρύγχος*, σε Αριστοφ.

ρύγχος, -εος, τό (ρύζω), μύτη, μουσούδα, μούρη, λέγεται για γουρούνια, σε Στησίχ.· επίσης, λέγεται για σκύλους, σε Θεόκρ.· επίσης, για πτηνά, ράμφος, σε Αριστοφ.

ρύδην[ῶ], επίρρ. (*ρέω*), με ελεύθερη, άφθονη ροή, ορμητικά, σε Πλούτ.

ρύδόν, επίρρ., = το προηγ., άφθονα, πλούσια, σε Ομήρ. Οδ.

ρύξεωήρύζω, γρυλλίζω, μουγκρίζω, βρυχώμαι· *ρύζει ἐπὶ κλαυτον νόμον*, βρυχάται, γρυλλίζει το μελαγχολικό του τραγούδι, σε Αριστοφ. (ηχομιμ. λέξη).

ρύησομαι, Αττ. μέλ. του *ρέω*.

ρύθμιζω, μέλ. Αττ. *-ιῶ* — Παθ., παρακ. *έρρύθμισμαι (ρύθμός)*· φέρνω σε μέτρο, σε ρυθμό χρόνου ή σε αναλογία· γενικά, τακτοποιώ, διευθετώ, ρυθμίζω, μορφώνω, παιδεύω, εκπαιδεύω, σε Ξεν. κ.λπ.· μεταφ., *ρύθμιζεις λύπην ὅπου*, καθορίζεις, προσδιορίζεις τον τόπο της λύπης, σε Σοφ. — Μέσ., *ρύθμιζω πλόκαμον*, διορθώνω τα μαλλιά, σε Ευρ. — Παθ., *νηλεῶς ὥδ' έρρύθμισμαι*, τόσο ανηλεώς, με τέτοια σκληρότητα επαναφέρομαι στην τάξη, σε Αισχύλ.

ρύθμός, Ιων. **ρύσμός, ό (ρέω)**· **I.** έμμετρη κίνηση, χρόνος, ρυθμός, Λατ. *numerus*, σε Αριστοφ., Πλάτ. κ.λπ.· *έν ρυθμῶ*, με ρυθμό, λέγεται για την όρχηση, το βάδισμα κ.λπ., το *in numerum* του Βιργ., σε Ξεν.· *μετὰ ρυθμοῦ*, σε Θουκ.· *θάπτοντα ρυθμὸν ἐπάγειν*, παίζω με ταχύτερο «ρυθμικό χρόνο», σε Ξεν. **II.** αναλογία ή συμμετρία μερών, σε Πλάτ. **III.** γενικά, αναλογία, ρύθμιση, διευθέτηση, τάξη, τακτοποίηση, σε Ευρ. **IV.** κατάσταση ψυχής, διάθεση, προδιάθεση, τάση, ροπή, σε Θεόγν. κ.λπ. **V.** μορφή ή σχήμα πράγματος, σε Ηρόδ.· λέγεται για τον θώρακα, σε Ξεν. **VI.** μέθοδος, τρόπος σχηματισμού πράγματος, σε Ευρ.· *τίς ρυθμὸς φόνου;* τι είδους φόνος; στον ίδ.

ρύκάνη[ᾱ], ή, το εργαλείο πλάνη, ροκάνι, σε Ανθ. (αμφίβ. προέλ.).

ρύμα, -ατος, τό (*ρύω=έρύω), αυτό που σύρεται· **I. 1.** *τόξου ρύμα*, δηλ. οι Πέρσες τοξότες, αντίθ. προς το *λόγχης ίσχύς*, δηλ. οι Έλληνες δορυφόροι, λογχοφόροι, σε Αισχύλ.· *έκ τόξου ρύματος*, από απόσταση μιας βολής τόξου, σε Ξεν. **2.** ρυμούλκα (σχοινί ρυμούλκησης), σε Πολύβ. **II.** (*ρύομαι*) άμυνα, υπεράσπιση, προστασία, σε Ευρ.· *πύργου ρύμα*, πύργος, προπύργιο άμυνας, οχύρωμα, σε Σοφ.

ρύμη[ϋ], ἡ (*ρύω=έρύω)· **I. 1.** δύναμη, οχύρωμα, ορμή σώματος που βρίσκεται σε κίνηση, Λατ. impetus, *ρύμη ἐμπίπτειν*, με ορμή, σε Θουκ.· *περύγων ρύμη*, η ορμή των φτερών, σε Αριστοφ.· *ἡ ρύμη τῶν ἵππων*, σε Ξεν.· μεταφ., *εὐτυχεῖ ρύμη θεοῦ*, σε Ευρ.· *ἡ ρύμη τῆς ὀργῆς*, η σφοδρότητα της οργῆς, σε Δημ. **2.** ἀπόλ., ἐπίθεση, ἐφοδος των στρατιωτῶν, σε Θουκ., Ξεν. **II.** στενή οδός, στενωπός, Λατ. vicus, σε Πολύβ., Κ.Δ.

ρύμμα, -ατος, τό (ρύπτω), οτιδήποτε χρησιμεύει στο πλύσιμο των ρούχων, σαπούνι, αλισίβα, σταχτόνερο, σε Πλάτ.

ρύμος, -οῦ, ὁ (*ρύω=έρύω), πάσσαλος, ξύλο άμαξας που εκτείνεται από το μέσο του άξονα ως τον ζυγό, σε Ομήρ. Ιλ., Ηρόδ.· *ἐν πρώτῳ ρύμῳ*, στην άκρη του «ρυμού», σε Ομήρ. Ιλ.

ρύμ-ουλκέω, (*ρύμα I. 2, ἔλκω*), τραβώ με σχοινί, Λατ. remulcare, ρυμουλκώ, σε Πολύβ. κ.λπ.

ρύομαι, μέλ. *ρύσομαι [ϋ]*· αόρ. *ἀ' ἐρρύσάμην*· Επικ. *γ' ενικ. αορ. β' ἐρῶτο, γ' πληθ. ἔρυντο, ρύατο [ϋ]*, απαρ. *ρύσθαι*· αποθ., αλλά και αόρ. *ἀ' ἐρρύσθην* με Παθ. σημασία· **I.** σύρω προς τον εαυτό μου, δηλ. σύροντας βγάζω απ' τον κίνδυνο, σώζω, λυτρώνω, σε Όμηρ., Ησίοδ. κ.λπ.· *ρύομαί τινα ὑπὲκ θανάτου, ὑπὲκ κακοῦ*, σώζω κάποιον από..., σε Όμηρ.· ομοίως, με γεν., *ρύομαί τινατοῦ μὴ κατακαυθῆναι*, σε Ηρόδ.· ἡ μόνο με απαρ., *ρύομαί τινα θανεῖν ἢ μὴ καταθανεῖν*, σε Ευρ.· επίσης, σώζω από ασθένεια, γιατρέυω, θεραπεύω, σε Ηρόδ.· ελευθερώνω, απολυτρώνω, αποδεσμεύω, σε Ομήρ. Ιλ.· *ἐκ δουλосύνης*, σε Ηρόδ. **II. 1.** γενικά, θωρακίζω, φρουρώ, περιφρουρώ, προστατεύω, λέγεται για φύλακες, προστάτες θεούς, ηγεμόνες, βασιλεῖς κ.λπ., σε Ομήρ. Ιλ. κ.λπ.· επίσης, για αμυντικό οπλισμό, όπλα, στο ίδ. **2.** στο Σοφ., το *ρύσαι* με διπλή σημασία, *ρύσαι σεαυτόν...*, *ρύσαι δὲ μίasma τοῦ τεθνηκότος*, λύτρωσε τον εαυτό σου..., και ἀπάλλαξέ μας από το μίasma· ομοίως και, *ρύσεσθαι τὰς αἰτίας*, να απαλλάξει από τις κατηγορίες, να αναιρέσει τις κατηγορίες, σε Θουκ. **III.** σύρω πίσω, αναχαιτίζω, εμποδίζω, ανακόπτω, αναστέλλω, παρεμποδίζω, σε Ομήρ. Οδ., Πίνδ. **IV.** αποκρούω, απομακρύνω, κρατώ σε απόσταση, σε Πίνδ.

ρύπα[ϋ], **τά**, ετερόκλ. πληθ. του *ρύπος*, ό.

ρύπαίνω, μέλ. *ρύπᾶνῶ (ρύπος)*, μολύνω, ασχημίζω· μεταφ., ατιμάζω, λασπολογώ, διασύρω, κακολογώ, σε Αριστ. — Παθ., είμαι ή γίνομαι ακάθαρτος, μολυσμένος, μισρός, σε Ξεν.

ρύπᾶρία, ἡ, ακαθαρσία, βρωμιά, ρύπος· μεταφ., αθλιότητα, χυδαιότητα, αγένεια, δουλοπρέπεια, σε Κριτία, Πλούτ.

ρύπᾶρός, -ά, -όν (ρύσιος), βρωμερός, μολυσμένος, βρώμικος, ακάθαρτος· μεταφ., βρώμικος, άθλιος, χυδαίος, αισχρός, σε Αριστ.· επίρρ. *-ρῶς*, σε Ανθ.

ρύπάω, Επικ. **-όω**, μόνο σε ενεστ. και παρατ. (*ρύπος*), είμαι βρωμερός, μισρός, βρώμικος, ακάθαρτος, σε Ομήρ. Οδ.· παρατ. *ἐρρύπων*, σε Αριστοφ.

ρύπόεις, -εσσα, -εν, = *ρύπᾶρός*, σε Ανθ.

ρύπόομαι, Παθ., είμαι λεκιασμένος, μολυσμένος, ρυπαρός, μτχ. παρακ. *ῥερύπωμένος*, Επικ. αντί *ἐρρυπωμένος*, λερωμένος, ακάθαρτος, ρυπαρός, βρώμικος, σε Ομήρ. Οδ.

ρύπος[ϋ], ὁ, βρωμιά, ρύπος, ακαθαρσία, μίasma· στον Όμηρο, με ετερόκλ. πληθ. *ρύπα*, στον Ομήρ. Οδ.· αλλά μεταγεν., σε ενικ., σε Πλάτ. κ.λπ.

ρύπόω, ρυπόωντα, Επικ. αντί *ρύπάω, ρυπάοντα*.

ρύπᾶπαί, κέλευσμα, πρόσταγμα των Αθηναίων κωπηλατῶν, όπως το *ώόπ*, σε Αριστοφ.· απ' όπου, κωμικώς, *τὸ ρυπαπαί*, το ναυτικό πλήρωμα ή στρατεύμα, στον ίδ.

ρύπτω, μέλ. -*ψω* (*ρύπος*), απομακρύνω τη βρωμιά απ' τα ενδύματά μου, καθαρίζω, πλένω, σε Αριστ. — Παθ., λούζομαι, *ἔξ ὅτου ἐγὼ ῥύπτομαι*, από τότε, από τη στιγμή από την οποία άρχισα να πλένομαι, δηλ. από παιδί, από την παιδική μου ηλικία, σε Αριστοφ.

ῥύσαινομαι (*ῥυσός*), Παθ., έχω ρυτίδες, κάνω ζάρες, λέγεται για τα ούλα, σε Ανθ.

ῥύσθαι, Επικ. απαρ. αορ. β' του *ῥύομαι*.

ῥύσιάζω, μέλ. -*άσω* (*ῥύσιον*), αρπάζω ως λάφυρο, σύρω με βία, αποσπώ, σε Ευρ. — Παθ., σέρνομαι βιαίως μακριά, αρπάζομαι, στον ιδ.

ῥύσι-βωμος[ι], -ον, υπερασπιστής βωμών, σε Αισχύλ.

ῥύσι-διφρος[ι], -ον, προστάτης, συντηρητής του άρματος, λέγεται για αρματηλάτη, σε Πίνδ.

ῥύσιον[υ], **τό** (*ῥύομαι*), αυτό που αρπάζεται και σύρεται με τη βία· **I.** λάφυρο, λεία· *ῥύσια ἐλαύνεσθαι*, λέγεται για τα ζώα, σε Ομήρ. Ιλ.· *τοῦ ῥυσίου θ' ἤμαρτε*, δηλ. η Ελένη, σε Αισχύλ. **II.** αυτό που λαμβάνεται ως ενέχυρο, εχέγγυο, ασφάλεια, *ῥύσια δοῦναι*, σε Σόλωνα, *ῥύσιον τιθέναι*, σε Σοφ. **III.** αυτό που λαμβάνεται ως είδος αποζημίωσης, αλλά και η ίδια η αποζημίωση, *φόνον φόνου ῥύσιον τῖσαι*, υφίσταμαι, τιμωρούμαι με θάνατο, φόνο αντί θανάτου, φόνου, στον ιδ. **IV.** στον πληθ., *τὰ ῥύσια*, προσφορές, δώρα για σωτηρία, απελευθέρωση, σε Ανθ.

ῥύσιος, -ον (*ῥύομαι*), λυτρωτικός, σωτήριος, απελευθερωτικός, σε Αισχύλ., Ανθ.

ῥύσι-πολις, -εως, **ὁ, ἡ**, σωτήρας της πόλης, σε Αισχύλ.

ῥύσι-πονος, -ον, αυτός που λυτρώνει, σώζει από τους κόπους, από την ταλαιπωρία, σε Ανθ.

ῥύσις[υ], **ἡ** (*ῥέω*), **I.** ρεύμα, ροή, ρους, σε Πλάτ. **II.** ρους ποταμού, ρεύμα, ροή, σε Πολύβ.

ῥύσκομαι, = *ῥύομαι*· *ῥύσκειν*, Επικ. β' ενικ. παρατ., σε Ομήρ. Ιλ.

ῥυσμός, Ιων. αντί *ῥυθμός*.

ῥύσος, -**ή**, -**όν** (**ῥύω=έρύω*), ρυτιδωμένος, ζαρωμένος, ξηρός, τσαλακωμένος, πτυχωμένος, σε Ομήρ. Ιλ., Ευρ. κ.λπ.· *ῥυσὸν ἐπισκύνιον*, λέγεται για το κατσούφιασμα, τη συνοφρύωση, το αγριοκοίταγμα, σε Ανθ.

ῥύσότης, -**ητος**, **ἡ**, ρυτίδωση, πτύχωση, ζάρωμα, τσαλάκωμα, σε Πλούτ.

ῥυστάζω, θαμιστικό του **ῥύω = έρύω*, σύρω πέρα δώθε, περιφέρω βιαίως, τραβολογώ· *πολλὰ ῥυστάζεσκεν* (γ' ενικ. Ιων. παρατ.) *περὶ σῆμα*, (το) έσυρε πολλές φορές γύρω από τον τάφο του Πατρόκλου, σε Ομήρ. Ιλ.· *δμωὰς ῥυστάζοντας κατὰ δώματα*, σε Ομήρ. Οδ.

ῥυστακτός, -**ύος**, **ἡ**, βίαιο τράβηγμα, κακομεταχείριση, κακοποίηση, σε Ομήρ. Οδ.

ῥυτά, **τά**, βλ. [ῥυτός](#) 2.

ῥυτ-ἄγωγεύς, -**έως**, **ὁ**, καπίστρι, σχοινί με το οποίο σύρεται ένα άλογο, σε Ξεν.

ῥυτήρ, -**ήρος**, **ὁ** (**ῥύω=έρύω*)· **I. 1.** αυτός που σύρει, τραβά ή τεντώνει· *ῥυτῆρα βιοῦ, ὀϊστῶν*, ελκυστήρα τόξου, λέγεται για τα βέλη και τον τοξότη, σε Ομήρ. Οδ. **2.** όπως το *ίμάς*, λουρί με το οποίο το άλογο σύρει την άμαξα, σε Ομήρ. Ιλ.· επίσης, ηνία, χαλινάρι, γκέμια, στο ιδ.· *ἀπὸ ῥυτῆρος*, Λατ. *immissis habenis*· λουρί για μαστίγωση, μαστίγιο, σε Δημ., Αισχίν. **II.** (*ῥύομαι*) σωτήρας, λυτρωτής, φρουρός, υπερασπιστής, σε Ομήρ. Οδ.

ῥυτιδό-φλοιος, -ον, αυτός που έχει ρυτιδωμένο φλοιό, *σῶκον*, σε Ανθ.

ῥυτίδω, μέλ. -ώσω (*ῥυτίς*), κάνω κάτι να ζαρώσει — Παθ., είμαι γεμάτος με ρυτίδες· *μτχ. παρακ. ἔρρυτιδωμένος*, σε Λουκ.

ῥυτίς, -ίδος, ἡ (*ῥύω=ἔρύω*), ζάρα ή ρυτίδα, ζάρωμα στο πρόσωπο, πτύχωση, ζαρωματιά, *Λατ. ruga*, σε Αριστοφ., Πλάτ.

ῥυτόν, τό (**ῥύω=ἔρύω*)· **I.** = *ῥυτήρ*, χαλινάρι, σε Ησίοδ. **II.** (*ῥέω*), το ποτήρι που κατέληγε σε μια άκρη με μικρή τρύπα, από την οποία έρρεε ο οίνος, σε Δημ.

ῥυτός, -ή, -όν (**ῥύω=ἔρύω*)· **1.** αυτός που σύρεται κατά μήκος· *ῥυτοῖσι λάεσσι*, λίθοι, πέτρες που σύρονται, τραβιούνται, έλκονται κατά μήκος εξαιτίας του μεγάλου μεγέθους τους, σε Ομήρ. *Οδ.* **2.** στον πληθ., *τὰ ῥυτά*, χαλινάρια, ηγία, σε Ησίοδ.

ῥυτός, -ή, -όν (*ῥέω*), ρέων, ρευστός, υγρός, σε Τραγ.

ῥύτωρ[ῡ], -ορος, ὁ (*ῥύομαι*), σωτήρας, λυτρωτής, προστάτης, φύλακας, σε Αισχύλ., *Ανθ.*· *τινός*, αυτός που σώζει ή λυτρώνει από κάτι, στο ιδ.

**ῥύω*, απ' όπου *ἔρύω*, τραβώ, σύρω, έλκω, βλ. [ῥύομαι](#).

ῥωγᾶλέος, -α, -ον (*ῥώξ*), σπασμένος, ραγισμένος, κομματιασμένος, σχισμένος, σε Όμηρ.

ῥωγᾶς, -άδος, ὁ, ἡ (*ῥώξ*), = το προηγ., κουρελιασμένος, σε Βάβρ.· *ῥωγᾶς πέτρα*, αποσπασμένος βράχος, βράχος που έχει διαρραγεί, που έχει διασχιστεί, σε Θεόκρ.

ῥώθων, -ωνος, ὁ, μύτη· κυρίως, στον πληθ., τα ρουθούνια, σε Στράβ.

Ῥωμαϊκός, -ή, -όν και Ῥωμαῖος, -α, -ον, Ρωμαϊκός, Ρωμαίος, σε Πολύβ. κ.λπ.· *επίρρ. -κῶς*, στα Λατινικά, Λατινιστί, σε *Ανθ.*

Ῥωμαῖστί, *επίρρ.*, στα Λατινικά, Λατινιστί, σε Πλούτ.

ῥωμᾶλέος, -α, -ον (*ῥώμη*)· **1.** ισχυρός στο σώμα, δυνατός, εύρωστος, σε Πλάτ. **2.** λέγεται για πράγματα, ισχυρός, δυνατός, σε Ηρόδ.

ῥώμη, ἡ (*ῥώομαι*)· **I.** σωματική δύναμη, ισχύς, σε Ηρόδ., Τραγ. κ.λπ.· *οὐ μιᾶ ῥώμη*, όχι η δύναμη ενός, όχι με τη δύναμη ενός μόνο, σε Σοφ. **II.**

στρατιωτική δύναμη, δηλ. στράτευμα, σε Ξεν.

ῥώννυμι, μέλ. *ῥώσω*, *αόρ. α' ἔρρωσα* — Παθ., *ῥώννυμαι*, *αόρ. α' ἔρρώσθην*, *παρακ. ἔρρωμαι* (*ῥώομαι*)· **I.** δυναμώνω, κάνω κάτι δυνατό και ισχυρό, ενισχύω, ενδυναμώνω, σε Πλούτ. **II. 1.** κυρίως σε Παθ. παρακ. (με σημασία *ενεστ.*) *ἔρρωμαι* και *υπερσ. ἔρρώμην* (με σημασία *παρατ.*), *προβάλλω* ισχύ, έχω δύναμη ή ισχύ, σε Ευρ., Θουκ.· με *απαρ.*, έχω τη δύναμη να κάνω κάτι, είμαι πρόθυμος, έχω την επιθυμία να το κάνω, σε Θουκ. **2.** συχνά, *προστ. ἔρρωσο*, στο καλό! *αντίο! καλό ταξίδι! έχε γεια! χαίρει!* *Λατ. vale*, σε Ξεν.· επίσης, *φράζειν τινι ἔρρωσθαι*, *Λατ. valere jubere*, σε Πλάτ. **3.** *μτχ. ἔρρωμένος*, = *ῥωμαλέος*.

ῥώξ, ῥωγός, ἡ (*ῥήγνυμι*), ρήγμα, άνοιγμα, σε Ομήρ. *Οδ.*· *ῥῶγες μεγάροιο*, στενές δίοδοι, διάδρομοι που οδηγούν στο μέγαρο, στο ιδ.

ῥώομαι, γ' πληθ. *παρατ. ἔρρώντο*, *Επικ. ῥώνοντο*· γ' πληθ. *αορ. ἔρρώσαντο*· *κινούμαι* με ταχύτητα ή ορμή, *εκτοξεύομαι*, *εξαπολύομαι* σαν βέλος, ορμώ, *πηδώ*, *εφορμώ*, *ρίχνομαι*, σε Όμηρ.· *ῥώομαι περὶ πυρήν*, σε Ομήρ. *Οδ.*· *ἄμφ' Ἀχελῷον ἔρρώσαντο*, *χόρευσαν* γύρω από τον Αχελώο, σε Ομήρ. *Ιλ.*·

χορὸν ἔρρώσαντο, *εκτέλεσαν* τον τρυφηλό χορό *δυνατά*, *ρωμαλέα*, με ορμή, σε Ομηρ. *Υμν.*· *ὑπὸ ῥώνοντο ἄνακτι*, *γερά*, *δυνατά* *κινήθηκαν*, *έτρεξαν* (οι δούλες) για να υποστηρίξουν το βασιλιά τους στο βάδισμα (δηλ. τον Ήφαιστο), σε Ομήρ. *Ιλ.*· με την ίδια σημασία, *γούνατα ἔρρώσαντο*, *κινήθηκαν* με ορμή, σε Ομήρ. *Οδ.*· επίσης, λέγεται για τα μαλλιά, *ἔρρώντο μετὰ πνοιῆς ἀνέμοιο*, *κυμάτιζαν* στην πνοή του ανέμου, σε Ομήρ. *Ιλ.*

ῥωπήϊον, τό (ῥώψ), Ιων. αντί *ῥωπεῖον* (που δεν απαντά σε Αττ. τύπο), μόνο σε πληθ. *ῥωπήϊα*, θάμνοι, χαμόκλαδα, σε Ομήρ. Ιλ.

ῥωπικός, -ή, -όν (ῥῶπος), αυτός που ανήκει ή αρμόζει σε μικρά πράγματα, σε πράγματα ασήμαντης, ευτελούς αξίας, σε Πλούτ.: *ῥωπικὰ γράψασθαι*, το να ζωγραφίζει κάποιος ταπεινά, χοντροκομμένα, άξεστα, χυδαία, άτεχνα, σε Ανθ.

ῥῶπος, ὁ, μικρά εμπορεύματα, κάθε λογής, σε Αισχύλ., Δημ.

ῥωχμός, -οῦ, ὁ (ῥώξ), ρήγμα, σχισμάδα· *ῥωχμός γαίης*, τάφος, χαντάκι δημιουργημένο από ραγδαία, καταρρακτώδη βροχή, σε Ομήρ. Ιλ.

ῥώψ, ῥωπός, ἡ, χαμόδενδρο, θάμνος, φυτό επίμηκες και εύκαμπτο, μόνο σε πληθ., σε Ομήρ. Οδ.